

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Canllawiau Statudol

Gwasanaethau Eirioli

Mae'r canllawiau statudol hyn yn ymwneud â Rhannau 2 i 15 o Reoliadau Gwasanaethau Eirioli Rheoleiddiedig (Darparwyr Gwasanaethau ac Unigolion Cyfrifol) (Cymru) 2019

Ebrill 2019

Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016

Cynnwys

Ynglŷn â'r canllawiau hyn.....	1
Rhestr o'r termau allweddol	4
Dolenni defnyddiol	6
Pennod 1: Gofynion ar Ddarparwyr Gwasanaethau	
1.1 Gofynion cyffredinol ar ddarparwyr gwasanaethau	7
1.2 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran y camau sydd i'r cymryd cyn cytuno i ddarparu eiriolaeth.....	17
1.3 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran y camau sydd i'w cymryd wrth gychwyn darparu eiriolaeth	19
1.4 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran yr wybodaeth sydd i'w darparu i unigolion wrth gychwyn darparu eiriolaeth	22
1.5 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran safon yr eiriolaeth sydd i'w darparu.....	24
1.6 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau – diogelu	28
1.7 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran staffio	32
1.8 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran mangreoedd	40
1.9 Gofynion eraill ar ddarparwyr gwasanaethau	41
Pennod 2: Gofynion ar Unigolion Cyfrifol	
2.1 Gofynion ar unigolion cyfrifol ar gyfer sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei reoli'n effeithiol	47
2.2 Gofynion ar unigolion cyfrifol ar gyfer sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei oruchwylio'n effeithiol	53
2.3 Gofynion ar unigolion cyfrifol ar gyfer sicrhau cydymffurfedd yn gwasanaeth	56
2.4 Gofynion ar unigolion cyfrifol ar gyfer monitro, adolygu a gwella ansawdd y gwasanaeth	57
2.5 Gofynion eraill ar unigolion cyfrifol	59
Atodiad A: Rhannau o'r Rheoliadau nad ydynt yn destun y Canllawiau hyn	61
Atodiad B: Atodlenni i Reoliadau 24, 31, 32 a 54	65

Ynglŷn â'r canllawiau hyn

Cyhoeddir y canllawiau statudol hyn gan Weinidogion Cymru o dan adran 29 o Ddeddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016 ('y Ddeddf'). Mae'n berthnasol o 29 Ebrill 2019 ymlaen.

Mae'r canllawiau hyn yn nodi:

- sut gall darparwyr gwasanaethau eirioli rheoleiddiedig gydymffurfio â'r gofynion a orfodir drwy'r rheoliadau o dan adran 27 o'r Ddeddf, a
- sut gall y rhai a ddynodir yn unigolyn cyfrifol am wasanaeth eirioli rheoleiddiedig gydymffurfio â'r gofynion a orfodir drwy'r rheoliadau a wneir o dan adran 28 o'r Ddeddf.

Mae'r gofynion hyn wedi'u cynnwys yn Rhannau 2 i 15 o Reoliadau Gwasanaethau Eirioli Rheoleiddiedig (Darparwyr Gwasanaethau ac Unigolion Cyfrifol) (Cymru) 2019 ('y Rheoliadau'). Daw'r Rheoliadau i rym ar 29 Ebrill 2019 a bydd y canllawiau hyn yn cael effaith o'r dyddiad hwnnw ymlaen hefyd.

Mae Adran 29(3) o'r Ddeddf yn dweud ei bod yn rhaid i ddarparwyr gwasanaethau eirioli rheoleiddiedig ac unigolion cyfrifol dynodedig **roi sylw i'r canllawiau hyn** wrth fodloni'r gofynion a orfodir drwy reoliadau o dan adrannau 27 a 28 o'r Ddeddf.

Mae'r canllawiau hyn yn berthnasol hefyd i'r darparwyr sy'n gwneud cais i gael cofrestru i fod yn ddarparwr gwasanaeth yn unol ag adran 6 o'r Ddeddf. Mae canllawiau am gofrestru wedi cael eu llunio gan y rheoleiddiwr gwasanaethau, Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC), ac maent ar gael ar ei wefan.

Sut i ddefnyddio'r canllawiau hyn

Darpar ddarparwyr gwasanaethau ac unigolion cyfrifol

Rhaid i'r sawl sy'n dymuno darparu gwasanaeth rheoleiddiedig wneud cais i gofrestru gydag Arolygiaeth Gofal Cymru, sy'n cyflawni swyddogaethau Gweinidogion Cymru fel rheoleiddiwr gwasanaethau. Rhaid i ddarpar ddarparwyr gwasanaethau ac unigolion cyfrifol ddangos y byddant yn gallu bodloni'r gofynion a orfodir drwy'r Ddeddf a'r Rheoliadau ac, ar ôl iddynt gofrestru, y byddant yn dal i'w bodloni.

Er mwyn iddi ganiatáu cais i gofrestru, rhaid i AGC fod yn fodlon y bydd unrhyw ddarpar ddarparwr gwasanaethau eirioli rheoleiddiedig yn gallu bodloni'r safonau darparu gwasanaeth a bennir yn y rheoliadau o dan adran 27 o'r Ddeddf ac y bydd yn eu bodloni. Rhaid i AGC fod yn fodlon hefyd bod y sawl a ddynodir yn unigolyn cyfrifol yn gallu ac y bydd yn cydymffurfio â'r dyletswyddau a restrir yn y rheoliadau o dan adran 28 o'r Ddeddf.

Bydd AGC yn defnyddio'r canllawiau hyn i lywio'i phenderfyniadau i ganiatáu neu i wrthod ceisiadau i gofrestru'n ddarparwr gwasanaeth.

Darparwyr gwasanaethau cofrestredig ac unigolion cyfrifol dynodedig

Rhaid i ddarparwyr cofrestredig gwasanaethau eirioli rheoleiddiedig ac unigolion cyfrifol dynodedig fodloni gofynion y Ddeddf a'r Rheoliadau. Wrth wneud hynny, rhaid iddynt **roi sylw i'r canllawiau statudol hyn** y bwriedir iddynt eu helpu i ddeall sut gallant fodloni'r gofynion perthnasol yn y Rheoliadau. Bydd AGC yn defnyddio'r canllawiau hyn i lywio penderfyniadau ynglŷn ag i ba raddau y mae darparwyr cofrestredig a'r unigolion cyfrifol yn bodloni'r gofynion hynny.

Y darparwyr gwasanaethau fydd yn gyfrifol o hyd am benderfynu sut bodlonir y gofynion gan gadw mewn cof anghenion yr unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth a'r datganiad o ddiben ar gyfer y gwasanaeth rheoleiddiedig.

Os na fydd darparwyr gwasanaethau cofrestredig a'r unigolion cyfrifol dynodedig yn dilyn y canllawiau hyn, rhaid iddynt allu dangos bod eu ffordd o weithio'n eu galluogi i fodloni'r gofynion perthnasol yn y Rheoliadau.

Strwythur y canllawiau hyn

Mae'r canllawiau hyn yn cynnwys y canlynol:

- **Crynodeb o fwriad pob Rhan o'r Rheoliadau**

Mae Rhannau 2 i 10 o'r Rheoliadau, a wneir o dan adran 27 o'r Ddeddf, yn rhestru'r hyn sy'n ofynnol gan ddarparwyr gwasanaethau gyda golwg ar safon y gwasanaeth y mae'n rhaid ei ddarparu. Maent yn sôn am bwysigrwydd llesiant unigolion sy'n cael gwasanaethau eirioli¹. Maent hefyd yn gorfodi gofynion eraill ar ddarparwyr gwasanaethau sy'n gysylltiedig â gweithredu'r gwasanaeth rheoleiddiedig.

Mae Rhannau 11 i 15 o'r Rheoliadau, a wneir o dan adran 28 o'r Ddeddf, yn rhestru'r dyletswyddau a fydd gan yr unigolyn cyfrifol dynodedig gyda golwg ar wasanaeth rheoleiddiedig. Mae'r dyletswyddau hyn yn cynnwys gofyniad i oruchwylio sut caiff y gwasanaeth ei reoli gan gynnwys penodi rheolwr priodol ac addas. Y bwriad yw sicrhau bod unigolyn dynodedig ar lefel briodol o uchel yn atebol am ansawdd a chydymffurfiaeth y gwasanaeth ac yn sicrhau bod cadwyn glir o atebolrwydd yn cysylltu cyfrifoldeb corfforaethol y darparwr gwasanaeth a'r unigolyn cyfrifol sy'n cyflawni rôl rheolwr y gwasanaeth rheoleiddiedig.

- **Testun pob rheoliad**

Mae'n bwysig bod darparwyr gwasanaethau ac unigolion cyfrifol yn cyfeirio at destun pob rheoliad fel y ffynhonnell wybodaeth gyntaf am y gofynion a sut mae eu bodloni. Mae'r canllawiau hyn yn esbonio rhagor am sut mae bodloni elfennau unigol pob rheoliad lle y gall fod yn ddefnyddiol cael rhagor o eglurhad a diffinio. Lle bydd testun y rheoliad yn hunanesboniadol, ni roddir rhagor o ganllawiau.

Mae'r safonau hyn yn gysylltiedig â'r datganiad llesiant ar gyfer pobl y mae angen gofal a chymorth arnynt a gofawyr y mae angen cymorth arnynt - <http://gov.wales/docs/dhss/publications/160831well-being-statementcy.pdf>

- **Canllawiau am ofynion elfennau unigol o'r rheoliad**

Ni ddylid ystyried bod y canllawiau am elfennau unigol pob rheoliad yn cynnwys pob sefyllfa oherwydd efallai y bydd modd i ddarparwyr gwasanaethau ac unigolion cyfrifol ddangos eu bod yn bodloni pob elfen o'r rheoliad mewn ffyrdd eraill.

Mae Atodiad A yn nodi'r rhannau hynny o'r Rheoliadau nad ydynt yn destun i'r canllawiau hyn, gan nad ydynt yn cael eu gwneud o dan adran 27 nac adran 28 o'r Ddeddf. Mae Atodiad B yn cynnwys yr Atodlenni i'r rheoliadau 24, 31, 32 a 54.. Mae'r atodiadau hyn wedi'u cynnwys er gwybodaeth yn unig.

Gorfodaeth

Mae Rhannau 2 i 15 o'r Rheoliadau'n rhestru'r gofynion clir y mae'n rhaid i ddarparwyr cofrestredig ac unigolion cyfrifol lynu wrthynt. Gall AGC, fel rheoleiddiwr gwasanaethau, gymryd camau gorfodi yn erbyn unrhyw ddarparwr gwasanaeth cofrestredig ac unigolyn cyfrifol nad yw'n glynu wrth y gofynion cyfreithiol hyn.

Bydd unrhyw gamau gorfodi a wneir gan AGC yn gymesur, a byddant yn edrych ar yr effaith ar unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth rheoleiddiedig neu'r risg i'r unigolion hynny.

Dyma rai enghreifftiau o'r camau gorfodi:

- gosod amodau ar gofrestriad y darparwr gwasanaeth;
- canslo cofrestriad y darparwr gwasanaeth;
- rhoi hysbysiad gwella;
- rhoi hysbysiad cosb benodedig.

Mae rhagor o wybodaeth am y troseddau y gall darparwyr gwasanaethau ac unigolion cyfrifol eu cyflawni os nad ydynt yn cydymffurfio â gofynion y Ddeddf a'r Rheoliadau hyn, a'r gwahanol gamau gorfodi statudol ac anstatudol y gall AGC eu cymryd wrth ymateb, ar gael yng nghanllawiau ACG ar Orfodi a Sicrhau Gwelliant. Mae'r rhain ar gael ar wefan AGC.

Rhestr o'r prif dermau a ddefnyddir yn y canllawiau hyn

Term	Ystyr
Y Ddeddf	Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016
Deddf 2014	Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
Eiriolaeth	Y cymorth a roddir i helpu person i gyfleu ei safbwyntiau
Cynllun eirioli	Y cynllun y mae'n ofynnol ei baratoi'n unol â rheoliad 12
Cynllun gofal a chymorth	Cynllun a roddir ar waith gan yr awdurdod lleol o dan adran 54 (mewn perthynas ag oedolion, plant neu ofalwr) neu adran 83 (mewn perthynas â phlant sy'n derbyn gofal a phlant sy'n cael eu lletya) o Ddeddf 2014
Yr unigolyn	Oni bai bod y cyd-destun yn ei gwneud yn ofynnol gweithredu'n wahanol, person y mae'r darparwr gwasanaeth yn darparu neu wedi darparu eiriolaeth ar ei gyfer, neu y gall y darparwr gwasanaeth ddarparu eiriolaeth ar ei gyfer
Anghenion yr unigolyn	Anghenion eiriolaeth yr unigolyn
Canlyniadau personol	Y canlyniadau y mae'r person yn dymuno'u cyflawni o ran cynrychioli ei safbwyntiau
Y Rheoliadau	Rheoliadau Gwasanaethau Eirioli Rheoleiddiedig (Darparwyr Gwasanaethau ac Unigolion Cyfrifol) (Cymru) 2019
Cynrychiolydd	Unrhyw un sydd â'r awdurdod cyfreithiol, neu gydsyniad yr unigolyn i weithredu ar ran yr unigolyn
Unigolyn cyfrifol <i>(Gweler disgrifiad llawn yn adran 21 o'r Ddeddf)</i>	<p>Rhaid i'r unigolyn cyfrifol fod yn un o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • os darperir y gwasanaeth gan unigolyn, darparwr y gwasanaeth; • os darperir y gwasanaeth gan bartneriaeth, un o'r partneriaid; • os darperir y gwasanaeth gan gorff corfforaethol nad yw'n awdurdod lleol <ul style="list-style-type: none"> ○ un o'r cyfarwyddwr neu swyddog tebyg arall yn y corff; ○ os darperir y gwasanaeth gan gwmni cyfyngedig cyhoeddus, un o gyfarwyddwyr neu ysgrifennydd y cwmni; ○ os darperir y gwasanaeth gan gorff corfforaethol y mae ei faterion yn cael eu rheoli gan ei aelodau, un o aelodau'r corff; • os darperir y gwasanaeth gan gorff anghorfforedig, un o aelodau'r corff; • os darperir y gwasanaeth gan awdurdod lleol, un o swyddogion yr awdurdod lleol a ddynodir gan gyfarwyddwr gwasanaethau cymdeithasol yr awdurdod; <p>ac y mae AGC yn fodlon ei fod yn unigolyn addas a phriodol i fod yn</p>

unigolyn cyfrifol;

a'i fod wedi'i ddynodi gan ddarparwr gwasanaeth ar gyfer man y mae'r darparwr gwasanaeth yn darparu gwasanaeth rheoleiddiedig ynddo, ohono neu mewn perthynas ag ef;

a'i fod wedi'i bennu felly yng nghofrestriad y darparwr gwasanaeth.

D.S. O dan amgylchiadau penodol (gweler rheoliad 59, sydd heb ei gynnwys yn y canllawiau hyn) caiff AGC ddynodi'r unigolyn cyfrifol (ar ran Gweinidogion Cymru) yn hytrach na'r darparwr gwasanaeth.

GCC	Gofal Cymdeithasol Cymru, rheoleidiwr y gweithlu.
Y Gwasanaeth	Y gwasanaeth eirioli fel y'i diffinnir yn rheoliad 2 o'r Rheoliadau, a ddarperir mewn perthynas ag ardal benodedig.
Comisiynydd y gwasanaeth	Yr awdurdod lleol sy'n gyfrifol am wneud trefniadau gyda darparwr gwasanaeth i ddarparu cymorth i blentyn neu berson o dan adran 178(1) o Ddeddf 2014.
Darparwr gwasanaeth (neu'r darparwr)	Person neu sefydliad sydd wedi'i gofrestru gydag AGC i ddarparu gwasanaeth rheoleiddiedig.
Rheoleidiwr gwasanaethau	Yn ymarferol, Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC), yn gweithredu ar ran Gweinidogion Cymru wrth gyflawni eu swyddogaethau rheoleiddiol.
Staff	<ul style="list-style-type: none">• Pobl a gyflogir gan y darparwr gwasanaeth i weithio yn y gwasanaeth fel gweithiwr cyflogedig neu weithiwr (yn unol â'r ystyr yn adran 230 o Ddeddf Hawliau Cyflogaeth 1996);• Pobl a gymerir ymlaen gan y darparwr gwasanaeth o dan gontract ar gyfer gwasanaethau;• Nid yw hyn yn cynnwys pobl y caniateir iddynt weithio fel gwirfoddolwyr.
Datganiad o ddiben	Y datganiad o ddiben ar gyfer y man y darperir y gwasanaeth ynddo, ohono neu mewn cysylltiad ag ef.

Dolenni defnyddiol

Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016

<http://www.legislation.gov.uk/anaw/2016/2/contents>

Rheoliadau Gwasanaethau Eirioli Rheoleiddiedig (Darparwyr Gwasanaethau ac Unigolion Cyfrifol (Cymru) 2019

<http://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2019/165/contents/made/welsh>

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

<http://www.legislation.gov.uk/cy/anaw/2014/4/contents>

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 - Cod Ymarfer Rhan 10 (Eiriolaeth)

<https://gov.wales/docs/dhss/publications/151218part10cy.pdf>

Llywodraeth Cymru: Datganiad Llesiant ar gyfer Pobl sydd angen Gofal a Chymorth a Gofalwyr sydd angen Cymorth

<https://gov.wales/docs/dhss/publications/160831well-being-statementcy.pdf>

Arolygiaeth Gofal Cymru

<http://careinspectorate.wales/?skip=1&lang=cy>

Arolygiaeth Gofal Cymru: Canllawiau cofrestru (ar gyfer gwasanaethau newydd)

<https://arolygiaethgofal.cymru/cofrestrwch-i-ddarparu-gwasanaeth>

Arolygiaeth Gofal Cymru: Llunio Datganiad o Ddiben

<https://arolygiaethgofal.cymru/darparu-gwasanaeth-gofal/gwasanaethau-sydd-eisoes-wedi-eu-cofrestru/ailgofrestru>

Arolygiaeth Gofal Cymru: Polisi ar Sicrhau Gwelliant a Gorfodi

<https://arolygiaethgofal.cymru/darparu-gwasanaeth-gofal/ein-dulliau-gorfodi>

Gofal Cymdeithasol Cymru

<https://gofalcymdeithasol.cymru/>

Gofal Cymdeithasol Cymru: Hyb Gwybodaeth a Dysgu

<https://gofalcymdeithasol.cymru/hyb/hafan>

Pennod 1: Y Gofynion ar Ddarparwyr Gwasanaethau (Rhannau 2 i 10 o'r Rheoliadau)

1.1 Gofynion cyffredinol ar ddarparwyr gwasanaethau (Rhan 2)

Bwriad y gofynion cyffredinol yn Rhan 2 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod darparwyr gwasanaethau yn rhoi trefniadau llywodraethu ar waith i helpu i sicrhau bod y gwasanaeth yn gweithredu'n hwylus ac i sicrhau bod sylfaen gadarn ar gyfer darparu eiriolaeth o ansawdd da i unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth. Bydd hyn yn cynnwys y canlynol:

- Gosod bwriad a chyfeiriad trefniadaethol clir drwy restru, yn y datganiad o ddiben, y gwasanaethau a ddarperir a'r camau y bydd y darparwr gwasanaeth yn ymgymryd â hwy i sicrhau bod y gwasanaethau hyn yn cael eu cyflawni i'r safonau gofynnol;
- Rhoi ar waith y polisiâu a'r gweithdrefnau gwaelodol i helpu rheolwyr a staff i gyflawni nodau'r gwasanaeth;
- Creu strwythurau rheoli cadarn i oruchwylio a monitro'r gwasanaeth er mwyn sicrhau ei fod yn gweithredu'n ddiogel ac yn effeithiol i'r unigolion sy'n cael eiriolaeth;
- Sefydlu trefniadau clir ar gyfer cylch parhaus o sicrhau ac adolygu ansawdd er mwyn rhoi sicrwydd bod y gwasanaeth yn gweithredu'n unol â gofynion cyfreithiol ac â'i ddatganiad o ddiben, a'i fod yn helpu unigolion yn briodol. Bod y wybodaeth a geir drwy fonitro'n cael ei defnyddio ar gyfer datblygu a gwella'r gwasanaeth yn barhaus;
- Parhau i oruchwylio'r trefniadau ariannol a'r buddsoddi yn y gwasanaeth er mwyn sicrhau cynaliadwyedd ariannol fel bod yr unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth yn cael cymorth a'u bod yn cael eu gwarchod rhag y risg o newid heb ei gynllunio yn y gwasanaethau a ddarperir, yn sgil pwysau ariannol; ac
- Hyrwyddo diwylliant o fod yn agored, yn ddidwyll ac yn onest ar bob lefel.

Rheoliad 3	Canllawiau
<p>Gofynion mewn perthynas â darparu'r gwasanaeth</p> <p>3. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod y gwasanaeth wedi ei ddarparu â gofal, cymhwysedd a sgil digonol, gan roi sylw i'r datganiad o ddiben.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Mae gan y darparwyr gwasanaethau drefniadau clir i oruchwylio a llywodraethu'r gwasanaeth er mwyn sefydlu, datblygu a gwreiddio diwylliant sy'n sicrhau bod y gwasanaethau gorau posibl yn cael eu darparu i unigolion a bod gofynion y Rheoliadau hyn yn cael eu bodloni. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r canlynol:

	<ul style="list-style-type: none"> ○ polisïau a gweithdrefnau i gyflawni nodau'r datganiad o ddiben ac i roi pobl yng nghanol y gwasanaeth; ○ systemau i gynllunio, monitro ac adolygu sy'n cefnogi ymarfer yn seiliedig ar dystiolaeth ac yn galluogi unigolion i fynegi eu safbwyntiau; ○ prosesau i sicrhau bod gwasanaethau eirioli yn cael eu darparu mewn ffordd gyson a dibynadwy; ○ trefniadau staffio diogel, wedi'u hategu gan ddatblygiad proffesiynol, i ddiwallu anghenion cymorth eiriolaeth unigolion; ○ systemau ansawdd ac archwilio i adolygu cynnydd a llywio datblygiad y gwasanaeth; ○ ymagwedd ragweithiol at gyfle cyfartal ac amrywiaeth; ac ○ safle, cyfleusterau a chyfarpar addas a hygyrch.
--	--

Rheoliad 4	Canllawiau
<p>Gofynion mewn perthynas â'r datganiad o ddiben</p> <p>4.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth ddarparu'r gwasanaeth yn unol â'r datganiad o ddiben.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) cadw'r datganiad o ddiben o dan adolygiad, a</p> <p>(b) pan fo'n briodol, ddiwygio'r datganiad o ddiben.</p> <p>(3) Oni bai bod paragraff (4) yn gymwys, rhaid i'r darparwr gwasanaeth hysbysu'r personau a restrir ym mharagraff (6) am unrhyw ddiwygiad sydd i'w wneud i'r datganiad o ddiben o leiaf 28 o ddiwrnodau cyn y mae i gymryd effaith.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r datganiad o ddiben yn hanfodol i'r gwasanaeth. Rhaid iddo: <ul style="list-style-type: none"> ○ ddisgrifio'n gywir y gwasanaethau a ddarperir; ○ dweud ymhle a sut darperir y gwasanaethau hyn; ac ○ nodi'r trefniadau i gefnogi sut caiff y gwasanaeth eu darparu. • Rhaid iddo gynnwys y wybodaeth sydd yn Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) 2017². • Wrth baratoi datganiad o ddiben, mae'r darparwr gwasanaeth yn ystyried unrhyw ganllawiau ynghylch y datganiad o ddiben a ddarperir gan y rheoleiddiwr gwasanaethau.

² <http://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2017/1098/contents/made>. Diwygiwyd gan Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Datganiadau Blynyddol a Chofrestru) (Cymru) (Diwygio) 2019 <http://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2019/233/made>

- (4) Mae'r paragraff hwn yn gymwys mewn achosion pan fo'n angenrheidiol diwygio'r datganiad o ddiben gydag effaith ar unwaith.
- (5) Os yw paragraff (4) yn gymwys, rhaid i'r darparwr gwasanaeth, yn ddi-oed, hysbysu'r personau a restrir ym mharagraff (6) am unrhyw ddiwygiad a wneir i'r datganiad o ddiben.
- (6) Y personau y mae rhaid iddynt gael eu hysbysu am unrhyw ddiwygiad i'r datganiad o ddiben yn unol â pharagraff (3) neu (5) yw—
- (a) y rheoleiddiwr gwasanaethau,
 - (b) yr unigolion,
 - (c) comisiynwyr gwasanaethau, a
 - (d) unrhyw gynrychiolydd, oni bai nad yw'n briodol gwneud hynny neu y byddai gwneud hynny yn anghyson â llesiant unigolyn.
- (7) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth ddarparu'r datganiad o ddiben cyfredol i unrhyw berson ar gais, oni bai nad yw'n briodol gwneud hynny neu y byddai gwneud hynny yn anghyson â llesiant unigolyn.

- Bydd darparwyr gwasanaethau yn adolygu ac yn diweddarau'r datganiad o ddiben bob blwyddyn, o leiaf, neu pan fydd newidiadau'n cael eu gwneud i'r gwasanaeth a ddarperir.
- Os bwriedir newid y gwasanaeth a ddarperir, bydd y datganiad o ddiben yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu'r newid hwnnw. Bydd y darparwr yn rhoi gwybod i'r unigolion hynny a nodir yn rheoliad 4(6) o leiaf 28 diwrnod cyn gwneud y newidiadau. Enghraifft o hynny fyddai newidiadau i'r trefniadau staffio arferol neu'r lefelau fel y nodwyd hwy yn y datganiad o ddiben sy'n bodoli'n barod.
- Lle bo bwriad i wneud newidiadau'n syth i'r gwasanaeth a ddarperir, h.y. o fewn y cyfnod hysbysu 28 diwrnod (fel sy'n ofynnol gan reoliad 4(3)), er enghraifft mewn ymateb i gais brys, bydd y darparwr gwasanaeth:
 - yn rhoi gwybod i'r rheoleiddiwr gwasanaethau yn syth (a, lle bo hynny'n ymarferol cyn rhoi'r newid ar waith); ac
 - yn diweddarau'r datganiad o ddiben yn ddi-oed i adlewyrchu'r newid ac yn rhoi copi i'r rheoleiddiwr gwasanaethau.
- Os cynigir newid yn y datganiad o ddiben, bydd y darparwr gwasanaeth yn bodloni'r rheoleiddiwr gwasanaethau ei fod yn gallu darparu'r gwasanaethau a gynigir drwy, er enghraifft, roi rhagor o wybodaeth neu drefnu ymweliad gan y rheoleiddiwr â'r gwasanaeth (lle y bo hynny'n briodol).
- Os caiff y datganiad o ddiben ei ddiweddarau, cedwir cofnod o'r fersiwn newydd a'r dyddiad diwygio.
- Bydd copi o'r datganiad o ddiben ar gael yn rhwydd i'r rhai a restrir yn rheoliad 4(6).

Rheoliad 5	Canllawiau
<p>Gofynion mewn perthynas â monitro a gwella</p> <p>5.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod trefniadau effeithiol yn eu lle ar gyfer monitro, adolygu a gwella ansawdd yr eiriolaeth a ddarperir.</p> <p>(2) Rhaid i'r trefniadau hynny gynnwys trefniadau ar gyfer ceisio safbwyntiau—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) unigolion, (b) unrhyw gynrychiolwyr, oni bai nad yw hyn yn briodol neu y byddai'n anghyson â llesiant yr unigolyn, (c) comisiynwyr gwasanaethau, a (d) staff, <p>ar ansawdd yr eiriolaeth a ddarperir gan y gwasanaeth a sut y gellir gwella hyn.</p> <p>(3) Wrth wneud unrhyw benderfyniadau ar gynlluniau ar gyfer gwella ansawdd yr eiriolaeth, rhaid i'r darparwr gwasanaeth—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) ystyried safbwyntiau'r personau hynny yr ymgynghorir â hwy yn unol â pharagraff (2), a (b) rhoi sylw i'r adroddiad ar ansawdd y gwasanaeth a lunnir gan yr unigolyn cyfrifol yn unol â rheoliad 50(4). 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau systemau a phrosesau i fonitro, adolygu a gwella ansawdd y gwasanaeth. Bydd hyn yn cynnwys nodi: <ul style="list-style-type: none"> ○ pwy sy'n gyfrifol am sicrhau bod hyn yn cael ei wneud; ○ sut bydd hyn yn cael ei wneud; ○ pa mor aml mae hyn yn digwydd; ac ○ trefniadau er mwyn i'r unigolyn cyfrifol adrodd wrth y darparwr gwasanaeth. • Bydd canlyniad unrhyw adolygiad yn cael ei ddadansoddi a'i adolygu gan bobl sydd â'r wybodaeth, y sgiliau a'r cymhwysedd priodol i ddeall ei arwyddocâd ac i gymryd camau i sicrhau bod pethau'n gwella. Bydd darparwyr gwasanaethau yn ceisio cyngor proffesiynol/arbenigol yn ôl yr angen ac yn brydlon i helpu i sicrhau gwelliannau. • Bydd darparwyr gwasanaethau yn gallu dangos sut maent: <ul style="list-style-type: none"> ○ wedi dadansoddi'r wybodaeth a gasglwyd ac ymateb iddi; ac ○ wedi defnyddio'r wybodaeth i wella pethau. • Bydd darparwyr gwasanaethau yn monitro'r cynnydd o'i gymharu â chynlluniau i wella ansawdd gwasanaethau ac yn cymryd camau priodol ar unwaith oni lwyddir i sicrhau'r cynnydd disgwylidig. • Bydd y systemau a'r prosesau'n cael eu hadolygu'n barhaus i sicrhau eu bod yn galluogi'r darparwr gwasanaeth i weld ymhle y mae neu y gallai rhywbeth amharu ar ansawdd gwasanaethau ac i alluogi ymateb prydlon priodol.

	<ul style="list-style-type: none"> • Fel rhan o'r broses adolygu ansawdd, bydd darparwyr gwasanaethau: <ul style="list-style-type: none"> ○ yn annog adborth; ○ yn ceisio barn y bobl berthnasol yn rheolaidd am ansawdd y gwasanaethau eirioli; ac ○ yn gallu dangos eu bod wedi gwneud hyn a rhoi dadansoddiad o'r adborth y maent wedi'i gael. • Bydd y dulliau a ddefnyddir i gysylltu â'r rhai a restrir yn rheoliad 5(2) ac i gael eu barn, yn briodol i'w hoed a lefel eu dealltwriaeth, ac yn ystyried eu cyflwr penodol a/neu eu hanghenion o ran cyfathrebu. • Defnyddir gwybodaeth a gesglir drwy'r systemau ansawdd ac archwilio i ddatblygu'r adroddiad adolygu ansawdd gwasanaethau yn unol â rheoliad 50(4).
--	--

Rheoliad 6	Canllawiau
<p>Gofynion mewn perthynas â'r unigolyn cyfrifol</p> <p>6.—(1) Nid yw'r rheoliad hwn yn gymwys i ddarparwr gwasanaeth sy'n unigolyn.</p> <p>(2) Rhaid i ddarparwr gwasanaeth y mae'r rheoliad hwn yn gymwys iddo sicrhau bod y person sydd wedi ei ddynodi fel yr unigolyn cyfrifol—</p> <p>(a) yn cael ei gefnogi i gyflawni ei ddyletswyddau'n effeithiol; a</p> <p>(b) yn ymgymryd â hyfforddiant priodol.</p> <p>(3) Os bydd gan y darparwr gwasanaeth reswm dros gredu nad</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau systemau a phrosesau i gynnal trafodaethau ffurfiol a rheolaidd gyda'r unigolyn cyfrifol, ac i roi cymorth iddo. • Bydd y darparwyr gwasanaethau yn rhoi cymorth i'r unigolyn cyfrifol ddilyn hyfforddiant sy'n ei alluogi i gyflawni ei rôl yn effeithiol a chyflawni nodau'r gwasanaeth fel y maent yn y datganiad o ddiben ac yn unol â'r canllawiau ymarfer a argymhellir gan GCC. Mae hyfforddiant ar gyfer unigolion cyfrifol yn cynnwys y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ fframwaith deddfwriaethol a gofynion;

<p>yw'r unigolyn cyfrifol wedi cydymffurfio â gofyniad a osodir gan reoliadau 36 i 54, rhaid i'r darparwr—</p> <p>(a) cymryd unrhyw gamau gweithredu sy'n angenrheidiol i sicrhau y cydymffurfir â'r gofyniad; a</p> <p>(b) hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau.</p> <p>(4) Yn ystod unrhyw adeg pan nad yw'r unigolyn cyfrifol yn gallu cyflawni ei ddyletswyddau, rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod trefniadau yn eu lle ar gyfer—</p> <p>(a) rheoli'r gwasanaeth yn effeithiol,</p> <p>(b) goruchwylio'r gwasanaeth yn effeithiol,</p> <p>(c) cydymffurfedd y gwasanaeth â gofynion y rheoliadau yn Rhannau 3 i 15, a</p> <p>(d) monitro, adolygu a gwella ansawdd yr eiriolaeth a ddarperir.</p> <p>(5) Os nad yw'r unigolyn cyfrifol yn gallu cyflawni ei ddyletswyddau am gyfnod o fwy nag 28 o ddiwrnodau, rhaid i'r darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau; a</p> <p>(b) rhoi gwybod i'r rheoleiddiwr gwasanaethau am y trefniadau interim a wnaed i gydymffurfio â pharagraff (4).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ dyletswyddau penodol unigolyn cyfrifol; ○ perfformiad gwasanaeth a rheoli ansawdd; ac ○ siapio diwylliant gwasanaeth, ac ati. <ul style="list-style-type: none"> • Os bydd unigolyn cyfrifol wedi methu â chyflawni ei rôl bydd y darparwr gwasanaeth yn hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau am unrhyw gamau a gymerwyd a, lle y bo hynny'n berthnasol, yn ei gynghori ynghylch y trefniadau ar gyfer dynodi rhywun yn ei le. • Os nad oes yna unigolyn cyfrifol neu os nad yw'r unigolyn cyfrifol yn gallu cyflawni ei ddyletswyddau am ba bynnag reswm, er enghraifft am ei fod yn absennol o'i rôl oherwydd salwch, bydd y darparwr gwasanaeth yn sicrhau bod y cyfrifoldeb dros orchwylio'r gwaith o reoli'r gwasanaeth, fel y nodir yn rhannau 11 i 15 o'r Rheoliadau, yn dal i gael i gyflawni o dan drefniadau amgen.
--	--

Rheoliad 7	Canllawiau
<p>Gofynion mewn perthynas â'r unigolyn cyfrifol pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn</p> <p>7.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn.</p> <p>(2) Os yw'r rheoliad hwn yn gymwys, rhaid i'r unigolyn ymgymryd â hyfforddiant priodol er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau'n briodol fel yr unigolyn cyfrifol.</p> <p>(3) Yn ystod unrhyw adeg pan yw'r unigolyn yn absennol, rhaid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn dilyn hyfforddiant a fydd yn ei alluogi i gyflawni ei rôl yn effeithiol a chyflawni nodau'r gwasanaeth fel y maent wedi'u nodi yn y datganiad o ddiben ac yn unol â'r canllawiau ymarfer a argymhellir gan GCC. Mae hyfforddiant yn cynnwys y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ fframwaith deddfwriaethol a gofynion; ○ dyletswyddau penodol unigolyn cyfrifol; ○ perfformiad gwasanaeth a rheoli ansawdd; ac ○ siapio diwylliant gwasanaeth, ac ati.

<p>iddo sicrhau bod trefniadau yn eu lle ar gyfer—</p> <p>(a) rheoli'r gwasanaeth yn effeithiol,</p> <p>(b) goruchwyllo'r gwasanaeth yn effeithiol,</p> <p>(c) cydymffurfedd y gwasanaeth â gofynion y rheoliadau yn Rhannau 3 i 15, a</p> <p>(d) monitro, adolygu a gwella ansawdd yr eiriolaeth a ddarperir gan y gwasanaeth.</p> <p>(4) Os nad yw'r unigolyn yn gallu cyflawni ei ddyletswyddau fel unigolyn cyfrifol am gyfnod o fwy nag 28 o ddiwrnodau, rhaid i'r unigolyn—</p> <p>(a) hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau, a</p> <p>(b) rhoi gwybod i'r rheoleiddiwr gwasanaethau am y trefniadau interim a wnaed i a gydymffurfio â pharagraff (3).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Os na fydd yr unigolyn cyfrifol yn gallu cyflawni ei ddyletswyddau am ba bynnag reswm, er enghraifft am ei fod yn absennol o'i rôl oherwydd salwch, bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod trefniadau amgen yn cael eu rhoi ar waith er mwyn sicrhau bod y gofynion yn rheoliad 7(3) yn cael eu bodloni.
---	--

Rheoliad 8	Canllawiau
<p>Gofynion mewn perthynas â chynaliadwyedd ariannol y gwasanaeth</p> <p>8.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gymryd camau rhesymol i sicrhau bod y gwasanaeth yn gynaliadwy yn ariannol at ddiben cyflawni'r nodau a'r amcanion a nodir yn y datganiad o ddiben.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gynnal cyfrifon priodol a chyfredol ar gyfer y gwasanaeth.</p> <p>(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth ddarparu copi'au o'r cyfrifon i Weinidogion Cymru o fewn 28 o ddiwrnodau i gael cais i wneud hynny.</p> <p>(4) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i gyfrifon gael eu hardystio gan gyfrifydd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd systemau ar waith i sicrhau bod gwaith cynllunio ariannol, monitro'r gyllideb a rheolaeth ariannol yn cael ei wneud yn effeithiol. • Bydd systemau ar waith i sicrhau sefydlogrwydd ariannol a diogelu'r defnyddiwr yn unol ag unrhyw ganllawiau cenedlaethol a rheoliadau ariannol. • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau yr adnoddau ariannol sydd eu hangen i ddarparu ac i barhau i ddarparu'r gwasanaethau a ddisgrifir yn y datganiad o ddiben ac er mwyn bodloni gofynion y rheoliad. • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau yswiriant priodol a threfniadau digolledu priodol i warchod rhag rhwymedigaethau posibl yn sgil marwolaeth, anaf, neu achosion eraill, colled neu ddifrod i eiddo, a risgiau ariannol eraill.

	<ul style="list-style-type: none"> • Os na fydd cyfrifon archwiliedig ar gael, bydd cyfrifon blynyddol yn cael eu cwblhau gan gyfrifydd cymwys at bwrpas rheoleiddio ac archwilio. • Mae'r cyfrifon yn dangos bod y gwasanaeth yn ariannol hyfyw ac yn debygol o fod â digon o arian i barhau i gyflawni'r gwaith o ddarparu ei wasanaethau fel y nodwyd yn ei ddatganiad o ddiben.
--	---

Rheoliad 9	Canllawiau
<p>Gofynion i ddarparu'r gwasanaeth yn unol â pholisïau a gweithdrefnau</p> <p>9.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod y polisïau a'r gweithdrefnau a ganlyn yn eu lle ar gyfer y gwasanaeth—</p> <p>Cychwyn y gwasanaeth (gweler Rhan 3, rheoliad 11)</p> <p>Cyfrinachedd (gweler Rhan 6, rheoliad 19)</p> <p>Diogelu (gweler Rhan 7, rheoliad 21)</p> <p>Cefnogi a datblygu staff (gweler Rhan 8, rheoliad 25)</p> <p>Disgyblu staff (gweler Rhan 8, rheoliad 28)</p> <p>Cwynion (gweler Rhan 10, rheoliad 34)</p> <p>Chwythu'r chwiban (gweler Rhan 10, rheoliad 35)</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael unrhyw bolisïau a gweithdrefnau eraill yn eu lle sy'n rhesymol angenrheidiol i gefnogi nodau ac amcanion y gwasanaeth.</p> <p>(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod cynnwys y polisïau a'r gweithdrefnau y mae'n ofynnol iddynt fod yn eu lle yn rhinwedd paragraffau (1) a (2)—</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan ddarparwyr gwasanaethau y polisïau a'r gweithdrefnau fel sy'n ofynnol gan y Rheoliadau. • Bydd y polisïau a'r gweithdrefnau yn gymesur â'r gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu yn unol â'r datganiad o ddiben. • Bydd y polisïau a'r gweithdrefnau: <ul style="list-style-type: none"> ○ yn unol ag unrhyw ddeddfwriaeth a chanllawiau cenedlaethol cyfredol; ○ yn cynnig arweiniad i staff i sicrhau bod y gwasanaethau yn cael eu darparu yn unol â'r datganiad o ddiben; ac ○ yn gosod gofynion i roi gwybod i unigolion a'u cynrychiolwyr sut darperir y gwasanaeth. • Bydd y polisïau, y gweithdrefnau a'r arferion yn cael eu hadolygu a'u diweddarau yng ngoleuni newidiadau i arferion, deddfwriaeth sy'n newid ac argymhellion ynglŷn â'r arferion gorau. • Bydd cyfle i'r staff a'r unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth ymwneud â datblygu polisïau a gweithdrefnau.

<p>(a) yn briodol i anghenion yr unigolion y darperir eiriolaeth ar eu cyfer, (b) yn gyson â'r datganiad o ddiben, ac (c) yn cael eu cadw'n gyfredol.</p> <p>(4) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei ddarparu yn unol â'r polisïau a'r gweithdrefnau hynny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Os bydd y datganiad o ddiben yn newid, bydd y polisïau a'r gweithdrefnau'n cael eu hadolygu a'u diweddarau i adlewyrchu'r newidiadau. • Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod staff yn gallu cael gafael ar y polisïau a'r gweithdrefnau sy'n eu cynorthwyo yn eu rôl, a'u bod yn gwybod am y polisïau a'r gweithdrefnau hynny ac yn eu deall. • Bydd yr holl bolisïau a gweithdrefnau ar gael i'r unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth, i'w cynrychiolwyr a, lle y bo hynny'n briodol, i'r awdurdodau perthnasol sy'n lleoli ac i'r comisiynwyr gwasanaethau. • Bydd y polisïau a'r gweithdrefnau ar fformat hygyrch i'r unigolyn, a darperir cymorth i helpu unigolion i'w deall. • Bydd y systemau ar gyfer monitro a gwella yn cynnwys rhai sy'n sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei gynnal yn unol â'r polisïau a'r gweithdrefnau.
---	---

Rheoliad 10	Canllawiau
<p>Dyletswydd gonestrwydd</p> <p>10. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth weithredu mewn ffordd agored a thryloyw gydag—</p> <p>(a) unigolion, (b) unrhyw gynrychiolwyr yr unigolion hynny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau bolisïau a gweithdrefnau a fydd yn gefn i ddiwylliant o fod yn agored ac yn dryloyw, ac a fydd yn sicrhau bod y staff i gyd yn ymwybodol ohonynt ac yn eu dilyn. Mae'r rhain yn dilyn ac yn ystyried canllawiau GCC ar ddyletswydd gonestrwydd ar gyfer gweithwyr proffesiynol ym maes gofal cymdeithasol sydd wedi'u cofrestru â GCC. • Bydd darparwyr gwasanaethau yn hybu diwylliant o onestrwydd sy'n cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ bod yn agored ac yn onest wrth drafod pethau â'r rhai a

- restrir yn rheoliad 10 pan fydd pethau'n mynd o chwith;
 - rhoi gwybodaeth i unigolion a'u cynrychiolwyr am unrhyw ddigwyddiadau ac am ganlyniad unrhyw ymchwiliadau a gynhelir; ac
 - cynnig ymddiheuriad am yr hyn sydd wedi digwydd, lle y bydd gwneud hynny yn briodol.
- Bydd darparwyr gwasanaethau yn cymryd camau i atal bwlio, erlyn a/neu aflonyddu ac yn mynd i'r afael â'r rhain yn briodol, gyda golwg ar y ddyletswydd gonestrwydd, ac i ymchwilio i unrhyw ddigwyddiad lle mae'n bosibl bod aelod o'r bwrdd, unigolyn cyfrifol neu aelod o'r staff wedi rhwystro rhywun arall rhag cyflawni ei ddyletswydd gonestrwydd.
 - Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau system i sylwi ar achos posibl o dorri'r ddyletswydd gonestrwydd gan staff, ac i ymdrin â hynny. Gall hyn gynnwys rhwystro rhywun arall rhag cyflawni ei ddyletswydd gonestrwydd. Bydd camau i fynd i'r afael â thorri amodau o'r fath yn cynnwys, lle y bo hynny'n briodol, cyfeirio rhywun at y rheoleiddiwr proffesiynol neu at gorff perthnasol arall.
 - Bydd darparwyr gwasanaethau yn cymryd camau i sicrhau nad yw eu dyletswydd gonestrwydd yn gwrthdaro â hawl yr unigolyn i gyfrinachedd yn uno â rheoliad 19.

1.2 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran y camau sydd i'w cymryd cyn cytuno i ddarparu eiriolaeth (Rhan 3)

Bwriad gofynion Rhan 3 o'r Rheoliadau yw rhoi sicrwydd i unigolion bod darparwr gwasanaeth wedi ystyried ystod eang o wybodaeth cyn cynnig eiriolaeth i gadarnhau bod y gwasanaeth yn gallu rhoi cymorth i'r unigolyn. Mae hyn yn cynnwys dymuniadau'r unigolyn a'r hyn sydd orau ganddo.

Rheoliad 11	Canllawiau
<p>Addasrwydd y gwasanaeth</p> <p>11.—(1) Ni chaiff y darparwr gwasanaeth ddarparu eiriolaeth ar gyfer unigolyn oni bai bod y darparwr gwasanaeth wedi penderfynu bod y gwasanaeth yn addas i ddiwallu angen yr unigolyn am eiriolaeth.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael polisi a gweithdrefn yn eu lle ar gychwyn y gwasanaeth.</p> <p>(3) Rhaid i'r penderfyniad o dan baragraff (1) ystyried—</p> <p>(a) safbwyntiau, dymuniadau a theimladau'r unigolyn,</p> <p>(b) unrhyw risgiau i lesiant yr unigolyn,</p> <p>(c) unrhyw addasiadau rhesymol y gallai'r darparwr gwasanaeth eu gwneud i alluogi i anghenion eiriolaeth yr unigolyn gael eu diwallu, a</p> <p>(d) polisi a gweithdrefnau'r darparwr gwasanaeth ar gychwyn y gwasanaeth.</p> <p>(4) Wrth wneud y penderfyniad ym mharagraff (1), rhaid i'r darparwr gwasanaeth gynnwys yr unigolyn ac unrhyw gynrychiolydd. Ond nid yw'n ofynnol i'r darparwr gwasanaeth gynnwys cynrychiolydd—</p> <p>(a) os yw'r unigolyn yn oedolyn neu'n blentyn 16 oed neu drosodd ac nad yw'r unigolyn yn dymuno i'r cynrychiolydd gael ei gynnwys; neu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan y darparwyr gwasanaethau bolisi a gweithdrefnau ynglŷn â derbyniadau a chychwyn y gwasanaeth. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ y trefniadau ar gyfer cadarnhau bod y gwasanaeth yn gallu rhoi cymorth i'r unigolyn fodloni ei anghenion eiriolaeth neu beidio; ○ y bobl yr ymgynghorir â hwy fel rhan o'r broses; ○ y wybodaeth i'w hystyried; ○ o dan ba amgylchiadau na fydd gwasanaeth yn cael ei ddarparu; ac ○ y trefniadau ar gyfer cychwyn y gwasanaeth. • Bydd crynodeb o'r weithdrefn atgyfeirio wedi'i gynnwys yn y datganiad o ddiben ac yn llawlyfr gwasanaeth y darparwr gwasanaeth (gweler rheoliad 15). • Cyn cytuno i ddarparu gwasanaeth, bydd y darparwr gwasanaeth yn gwneud penderfyniad ar sail gwybodaeth ynglŷn ag a yw'n gallu diwallu anghenion eiriolaeth unigolyn. Wrth benderfynu fel hyn, bydd y darparwr gwasanaeth: <ul style="list-style-type: none"> ○ yn ystyried y gofynion sydd wedi'u nodi yn rheoliad 11(3); ○ yn ymgynghori â'r unigolyn a/neu â'u cynrychiolydd i

(b) pe byddai cynnwys y cynrychiolydd yn anghyson â llesiant yr unigolyn.

benderfynu beth sy'n bwysig iddynt hwy;

- yn cael copi o'r cynllun gofal a chymorth lle bo hynny'n berthnasol a chyda caniatâd yr unigolyn;
- yn ystyried unrhyw risgiau i'r unigolyn neu i bobl eraill sy'n defnyddio'r gwasanaeth ac i staff; ac
- yn cael gwybodaeth am anghenion arbenigol yr unigolyn a'i ofynion er mwyn cadarnhau bod modd diwallu'r rhain yn unol â'r datganiad o ddiben.

- Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod gwybodaeth a chymorth perthnasol ar gael i unigolion ddeall y dewisiadau sydd ar gael iddynt (gan gynnwys darpariaeth gan ddarparwyr gwasanaethau gwahanol, lle y bo hynny'n briodol), mewn fformat sy'n hygyrch ar gyfer eu hoedran a lefel eu dealltwriaeth.
- Bydd y wybodaeth a geir yn ddigonol i alluogi cyfnod pontio hwylus wrth i'r unigolyn gael y gwasanaeth.
- Os na fydd gan yr unigolyn y galluedd meddyliol i wneud penderfyniadau penodol am eu hanghenion eiriolaeth ac os na phenodir cynrychiolydd cyfreithlon, dylid penderfynu beth sydd orau er eu lles a gweithredu ar sail hynny, yn unol â Deddf Galluedd Meddyliol 2005.
- Bydd y bobl sy'n gwneud y penderfyniadau hyn ar ran y darparwr gwasanaeth yn gymwys a bydd ganddynt ddigon o gyfrifoldeb ac awdurdod (yn y sefydliad) i allu penderfynu a all y gwasanaeth ddiwallu anghenion yr unigolyn am eiriolaeth.

1.3 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran y camau sydd i'w cymryd wrth gychwyn darparu eiriolaeth (Rhan 4)

Bwriad Rhan 4 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod modd i unigolion deimlo'n hyderus y bydd y darparwyr gwasanaethau yn darparu cynllun eirioli sy'n diwallu anghenion eiriolaeth yr unigolyn.

Bydd y cynllun eirioli:

- yn darparu gwybodaeth ar gyfer unigolion a'u cynrychiolwyr ynglŷn â'r eiriolaeth y cytunwyd arno a sut y darperir hyn;
- yn darparu arweiniad clir ac adeiladol i'r staff am yr unigolyn, ei anghenion eiriolaeth;
- yn darparu'r sail ar gyfer adolygu parhaus; ac
- yn galluogi unigolion, eu cynrychiolwyr a'r staff i fesur cynnydd a gweld a yw anghenion unigolyn am eiriolaeth yn cael eu cyflawni.

Rheoliad 12	Canllawiau
<p>Cynllun eirioli</p> <p>12.—(1) Os yw'r darparwr gwasanaeth yn penderfynu bod y gwasanaeth yn addas i ddiwallu anghenion yr unigolyn, rhaid iddo, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol, lunio cynllun sy'n nodi—</p> <p>(a) y camau sydd i'w cymryd i gynorthwyo'r unigolyn i gyflwyno sylwadau; a</p> <p>(b) unrhyw gamau sydd i'w cymryd i liniaru risgiau a nodir i lesiant yr unigolyn.</p> <p>(2) Wrth lunio'r cynllun eirioli, rhaid i'r darparwr gwasanaeth gynnwys yr unigolyn ac unrhyw gynrychiolydd oni bai—</p> <p>(a) bod yr unigolyn yn oedolyn neu'n blentyn 16 oed neu drosodd ac nad yw'r unigolyn am i'r cynrychiolydd gael ei gynnwys; neu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pan benderfynir y gall gwasanaeth ddiwallu anghenion eiriolaeth unigolion, bydd cynllun eirioli yn cael ei ddatblygu, ar y cyd â'r unigolyn ac unrhyw gynrychiolydd. • Bydd y cynllun eirioli yn nodi'r camau sy'n ofynnol er mwyn diwallu anghenion eiriolaeth yr unigolyn a sut y darperir cymorth i helpu'r unigolyn i gyflwyno sylwadau am ei farn a'i ddymuniadau. • Bydd copi o'r cynllun eirioli yn cael ei ddarparu i'r unigolyn sy'n cael y gwasanaeth mewn iaith a fformat sy'n briodol i'w anghenion, ei oedran a lefel ei ddealltwriaeth. Os bydd rheswm dros beidio â gwneud hyn, dylid cofnodi hynny. • Bydd y cynllun eirioli ar gael yn hwylus ac ar fformat clir i roi

(b) y byddai cynnwys y cynrychiolydd yn anghyson â llesiant yr unigolyn.	gwybod i'r staff sut dylent ddarparu eiriolaeth i ddiwallu anghenion eiriolaeth unigolyn.
--	---

Rheoliad 13	Canllawiau
<p>Adolygu'r cynllun eirioli</p> <p>13.—(1) Rhaid i'r cynllun eirioli gael ei adolygu fel a phan y'i cytunir rhwng y darparwr gwasanaeth a'r unigolyn.</p> <p>(2) Rhaid i adolygiad o gynllun eirioli gynnwys adolygiad o'r graddau y mae'r unigolyn wedi gallu mynegi safbwyntiau'r unigolyn neu sicrhau bod y safbwyntiau hynny yn cael eu cynrychioli.</p> <p>(3) Wrth gynnal adolygiad o dan y rheoliad hwn, rhaid i'r darparwr gwasanaeth gynnwys yr unigolyn ac unrhyw gynrychiolydd. Ond nid yw'n ofynnol i'r darparwr gwasanaeth gynnwys cynrychiolydd—</p> <p>(a) os yw'r unigolyn yn oedolyn neu'n blentyn 16 oed neu drosodd ac nad yw'r unigolyn yn dymuno i'r cynrychiolydd gael ei gynnwys; neu</p> <p>(b) pe byddai cynnwys y cynrychiolydd yn anghyson â llesiant yr unigolyn.</p> <p>(4) Ar ôl cwblhau unrhyw adolygiad sy'n ofynnol gan y rheoliad hwn, rhaid i'r darparwr gwasanaeth ystyried a ddylai'r cynllun eirioli gael ei ddiwygio a diwygio'r cynllun fel y bo angen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd y cynllun eirioli yn cael ei adolygu'n barhaus ac yn cael ei ddiwygio a'i ddatblygu i adlewyrchu'r newidiadau yn angen yr unigolyn am eiriolaeth. • Bydd y cynllun yn cael ei adolygu ar adegau y cytunir arnynt â'r unigolyn a bydd hynny'n cynnwys i ba raddau y maent wedi gallu mynegi eu barn, eu dymuniadau a'u teimladau. • Bydd adolygiadau'n cael eu cynnal gyda'r unigolyn a, lle y bo hynny'n briodol, gyda'u cynrychiolydd, gyda chytundeb yr unigolyn.

Rheoliad 14	Canllawiau
<p>Cofnodion o gynlluniau eirioli</p> <p>14. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) cadw cofnod o'r canlynol—</p> <p>(i) y cynllun eirioli ac unrhyw gynllun diwygiedig, a</p> <p>(ii) canlyniad unrhyw adolygiad, a</p> <p>(b) rhoi copi o'r cynllun eirioli ac unrhyw gynllun diwygiedig i—</p> <p>(i) yr unigolyn,</p> <p>(ii) unrhyw gynrychiolydd, oni bai nad yw hyn yn briodol neu y byddai'n anghyson â llesiant yr unigolyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd copi o'r cynllun eirioli ac unrhyw adolygiad ohono ar gael ar fformat ac mewn iaith sy'n briodol ar gyfer anghenion yr unigolyn. • Bydd unigolion a, lle bo hynny'n briodol, unrhyw gynrychiolydd – gyda chytundeb yr unigolyn -- yn cael gwybod ynghylch sut gallant gael gafael ar y cynllun eirioli.

1.4 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran y wybodaeth sydd i'w darparu i unigolion wrth gychwyn darparu eiriolaeth (Rhan 5)

Bwriad Rhan 5 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod unigolion yn cael gwybodaeth am y gwasanaeth i'w galluogi:

- i ddeall diwylliant ac ethos y gwasanaeth yn glir;
- i wybod pa wasanaethau y gallant ddisgwyl eu cael;
- deall sut y byd y gwasanaethau'n cael eu darparu; ac
- telerau ac amodau'r gwasanaeth.

Dylai hyn alluogi unigolion, y comisiynwyr gwasanaethau ac unrhyw gynrychiolwyr i ddeall yn dda sut mae'r gwasanaeth yn gweithio o ran darparu eiriolaeth. Bydd y canllawiau ysgrifenedig hefyd yn cynnwys yr wybodaeth sydd ei hangen arnynt i leisio pryderon a chwyno wrth ddarparwyr gwasanaethau os na fyddant yn fodlon â'r gwasanaeth, a sut i uwchgyfeirio'r pryderon hyn os na fyddant yn fodlon â'r ymateb.

Rheoliad 15	Canllawiau
<p>Gwybodaeth am y gwasanaeth</p> <p>15.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth lunio canllaw ysgrifenedig ar y gwasanaeth.</p> <p>(2) Rhaid i'r canllaw—</p> <p>(a) cael ei ddyddio, ei adolygu o leiaf bob blwyddyn a'i ddiweddarau fel y bo angen;</p> <p>(b) bod mewn iaith, arddull, cyflwyniad a fformat priodol, gan roi sylw i'r datganiad o ddiben ar gyfer y gwasanaeth;</p> <p>(c) cael ei roi i bob unigolyn sy'n cael eiriolaeth;</p> <p>(d) cael ei roi i awdurdodau comisiynu; ac</p> <p>(e) cael ei wneud ar gael i eraill ar gais, oni bai nad yw hyn yn briodol neu y byddai'n anghyson â llesiant unigolyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd canllaw ysgrifenedig ar gael i'r rhai a restrir yn rheoliad 15(2)(c)-(e), sy'n rhoi gwybodaeth am y gwasanaeth. • Bydd y canllaw mewn iaith syml ac ar fformat sy'n adlewyrchu anghenion, oedran a lefel ddealltwriaeth y sawl y bwriedir y gwasanaeth ar ei gyfer. Bydd y llawlyfr ar gael mewn fformatau a thrwy gyfryngau sydd ar gael yn hwylus ac yn briodol i'r gynulleidfa. Er enghraifft, iaith briodol ac iaith o ddewis yr unigolyn, print mawr, sain, cymhorthion cyfrifiadurol, gweledol. Os bydd gofyn, defnyddir y dull cyfathrebu a ffefrir gan yr unigolion i'w esbonio. • Os bydd gofyn, rhoddir cymorth i unigolion ddeall cynnwys y llawlyfr a'r hyn mae'n ei olygu iddynt hwy.

(3) Rhaid i'r canllaw gynnwys gwybodaeth am sut i godi pryder neu wneud cwyn.

(4) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod pob unigolyn yn cael unrhyw gymorth sy'n angenrheidiol i'w alluogi i ddeall yr wybodaeth a gynhwysir yn y canllaw.

- Bydd y llawlyfr yn rhestru'r meysydd sy'n ofynnol o dan reoliad 15(3) a bydd hefyd yn cynnwys y canlynol:
 - trefniadau ar gyfer croesawu a chefnogi unigolion;
 - ethos, diwylliant a blaenoriaethau'r gwasanaeth a reoleiddir, gan gynnwys crynodeb o'r datganiad o ddiben;
 - sut i gael gfael ar yr adroddiad arolygu diweddaraf a luniwyd gan y rheoleiddiwr gwasanaethau;
 - y staff allweddol a fydd yn rhoi cymorth i'r unigolyn;
 - sut i gysylltu â'r unigolyn cyfrifol;
 - y weithdrefn gwyno a sut mae gwneud cwyn;
 - manylion cyswllt a rôl Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, y rheoleiddiwr gwasanaethau a'r Comisiynydd Plant (fel y bo'n briodol);
 - mynediad, a help i gael mynediad at, ddyfeisiau cyfathrebu digidol perthnasol a/neu dechnoleg gynorthwyol;
 - trefniadau i alluogi unigolion i fynegi barn ar y ffordd y mae'r gwasanaeth yn cael ei redeg;
 - telerau ac amodau, gan gynnwys o dan ba amgylchiadau y gellid rhoi'r gorau i ddarparu'r gwasanaeth a chyfnodau rhybudd; ac
 - sut gall unigolion gael gfael ar eu cofnodion eu hunain.

1.5 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran safon yr eiriolaeth sydd i'w darparu (Rhan 6)

Bwriad Rhan 6 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod unigolion yn cael y gwasanaeth eirioli sy'n eu galluogi i gyflawni'r canlyniadau gorau posibl o ran eu llesiant. Bydd y gwasanaeth yn cael ei gynllunio drwy ymgynghori â'r unigolyn a bydd yn ystyried ei ddymuniadau a'i ddyheadau personol ac unrhyw beryglon ac anghenion arbenigol sy'n llywio eu hangen am eiriolaeth.

Mae hyn yn cynnwys:

- darparu gwasanaeth sy'n diwallu anghenion eiriolaeth yr unigolyn;
- darparu staff sydd â'r wybodaeth, y sgiliau a'r medrusrwydd i ddiwallu anghenion eiriolaeth yr unigolyn;
- sicrhau bod gan staff y sgiliau iaith a chyfathrebu priodol;
- cynllunio a rhoi staff ar waith i sicrhau dilyniant yn y gwasanaeth; ac
- ymgynghori â'r asiantaethau a'r arbenigwyr perthnasol lle bydd gofyn a cheisio cymorth ganddynt.

Rheoliad 16	Canllawiau
<p>Safonau gwasanaeth</p> <p>16.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau y darperir eiriolaeth mewn ffordd—</p> <p>(a) sy'n galluogi unigolion i fynegi eu safbwyntiau ac i sicrhau bod y safbwyntiau hynny yn cael eu cynrychioli; a</p> <p>(b) sy'n diogelu, yn hybu ac yn cynnal diogelwch a llesiant unigolion.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau y darperir eiriolaeth i bob unigolyn yn unol â chynllun eirioli'r unigolyn.</p> <p>(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau y darperir yr eiriolaeth mewn ffordd—</p> <p>(a) sy'n cynnal perthnasoedd personol a phroffesiynol da ag unigolion a staff; a</p> <p>(b) sy'n annog ac yn cynorthwyo staff i gynnal perthnasoedd personol a phroffesiynol da ag unigolion.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Bydd disgwyliadau'r darparwr gwasanaeth o ran safon yr eiriolaeth sydd i'w darparu wedi'u nodi'n glir yn y datganiad o ddiben.• Mae polisïau a gweithdrefnau yn gymorth i alluogi unigolion i fynegi eu safbwyntiau ac i sicrhau bod eu safbwyntiau'n cael eu cynrychioli;• Mae polisïau a gweithdrefnau yn cynnwys darparu eiriolaeth sy'n unol ag unrhyw ddeddfwriaeth a chanllawiau cenedlaethol cyfredol ac yn adlewyrchu ymarfer sy'n seiliedig ar dystiolaeth.• Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod yr eiriolaeth yn cael ei ddarparu mewn modd urddasol gan ddangos parch, a bydd staff yn rhyngweithio'n ystyrllon ac yn meddu ar agwedd gadarnhaol llawn gofal at unigolion.

<p>(4) Os nad yw'r darparwr gwasanaeth, o ganlyniad i newid yn amgylchiadau'r unigolyn, yn gallu diwallu'r anghenion hynny mwyach, hyd yn oed ar ôl gwneud unrhyw addasiadau rhesymol, rhaid i'r darparwr roi hysbysiad ysgrifenedig o hyn i'r unigolyn, unrhyw gynrychiolydd a chomisiynydd y gwasanaeth ar unwaith.</p> <p>(5) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth ystyried a oes ar unigolyn angen cyngor neu gynhorthwy cyfreithiol neu gyngor neu gynhorthwy arbenigol arall a chymryd pob cam rhesymol i gael y cyngor hwnnw neu'r cynhorthwy hwnnw.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod yr eiriolaeth yn cael eu darparu'n unol ag unrhyw gynllun eirioli a'i fod yn helpu'r unigolion i fynegi eu safbwyntiau ac i gyflawni'r canlyniadau gorau posibl. • Dylai cynlluniau eirioli yn cynnwys digon o fanylion i lywio a galluogi'r staff er mwyn iddynt ddiwallu anghenion eiriolaeth yr unigolyn.
--	--

Rheoliad 17	Canllawiau
<p>Iaith a chyfathrebu</p> <p>17. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gymryd camau rhesymol i ddiwallu anghenion iaith a chyfathrebu unigolion.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau drefniadau i helpu unigolion â'u hanghenion iaith a chyfathrebu penodol yn unol â'r datganiad o ddiben. Os bydd angen, bydd hyn yn cynnwys rhoi camau ar waith i sicrhau bod unigolion yn gallu cyfathrebu'n ystyrlon. Mae hyn yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ iaith sy'n unol ag angen a dewis yr unigolyn; ac ○ dulliau cyfathrebu ychwanegol lle y bo hynny'n briodol. • Bydd darparwyr gwasanaethau yn nodi anghenion cyfathrebu unigolyn wrth benderfynu a all y gwasanaeth ddiwallu ei angen am eiriolaeth. • Bydd unigolion yn deall y staff pan fyddant yn cyfathrebu â nhw. • Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod cymhorthion ac offer sydd eu hangen i helpu unigolyn i gyfathrebu ar waith, ar gael yn hwylus, yn cael eu cynnal a'u cadw'n dda a bod staff yn gwybod sut i'w defnyddio.

- Bydd darparwyr gwasanaethau yn cynnig gwasanaeth yn Gymraeg i unigolion sydd â'r Gymraeg yn iaith gyntaf iddynt, neu'n gweithio tuag at gynnig hynny.

Rheoliad 18

Parch a sensitifrwydd

18.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod unigolion yn cael eu trin â pharch a sensitifrwydd.

(2) Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i—

- (a) parchu preifatrwydd ac urddas yr unigolyn;
- (b) hybu ymreolaeth ac annibyniaeth yr unigolyn;
- (c) rhoi sylw i unrhyw nodweddion gwarchoddedig perthnasol (fel y'u diffinnir yn adran 4 o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 (3) yr unigolyn.

Canllawiau

- Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod unigolion yn ymwybodol o'u hawliau a'u hawliadau o dan y gyfraith, ac o dan bolisiau cydraddoldeb ac amrywiaeth y darparwr gwasanaethau.
- Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau:
 - y gwrandewir ar unigolion ac y cyfathrebir â hwy mewn modd cwrtais a pharchus, ac mai eu hanghenion eiriolaeth yw prif ganolbwynt sylw'r staff; ac
 - bod unigolion yn cael eu trin â pharch ac yn teimlo bod gwerth yn cael ei roi arnynt.
- Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau nad yw unigolion yn dioddef gwahaniaethu o fewn eu gwasanaeth.
- Bydd unigolion yn cael eu hannog i gyfrannu eu barn, os dymunant, ar y ffordd y mae'r gwasanaeth yn cael ei redeg.

Rheoliad 19	Canllawiau
<p>Cyfrinachedd</p> <p>19.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth barchu hawliau'r unigolyn i gyfrinachedd.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael polisi yn ei le ynghylch hawl unigolion i gyfrinachedd, sydd hefyd yn cynnwys yr amgylchiadau pan ganiateir i hawl unigolyn i gyfrinachedd gael ei threchu, a rhaid iddo weithredu'r gwasanaeth yn unol â'r polisi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau bolisi ynghylch cadw cyfrinachedd unigolion. Mae hyn yn cynnwys ond nid yn gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ Dull gweithredu'r darparwr o ran cyfrinachedd; ○ Yr amgylchiadau pan gaiff darparwr dorri'r amodau cyfrinachedd; ac ○ Rolau a chyfrifoldebau'r staff ac eraill sy'n gweithio yn y gwasanaeth. • Mae'r polisiâu a'r gweithdrefnau yn unol â'r ddeddfwriaeth a'r canllawiau cenedlaethol cyfredol.

1.6 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau – diogelu (Rhan 7)

Bwriad Rhan 7 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod gan ddarparwyr gwasanaethau y mecanweithiau i ddiogelu unigolion agored i niwed y maent yn darparu eiriolaeth ar eu cyfer.

Bydd hyn yn cynnwys trefniadau sydd:

- yn rhoi cymorth i unigolion agored i niwed sy'n defnyddio'r gwasanaeth;
- yn cefnogi ac yn sylfaen i wybodaeth y staff, eu dealltwriaeth a'u sgiliau o ran sylwi ar y peryglon a'r camau i'w cymryd pan gaiff cam-drin, esgeulustod neu driniaeth amhriodol ei amau neu ei ganfod; ac
- yn sicrhau bod darparwyr yn cydweithio â phartneriaid perthnasol i atal a chymryd camau pan gaiff cam-drin, esgeulustod neu driniaeth amhriodol ei amau neu ei ganfod.

Rheoliad 20	Canllawiau
<p>Diogelu - gofyniad cyffredinol</p> <p>20. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth ddarparu'r gwasanaeth mewn ffordd sy'n sicrhau bod unigolion yn ddiogel ac yn cael eu hamddiffyn rhag camdriniaeth, esgeulustod a thriniaeth amhriodol.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Pan fyddant yn dechrau defnyddio'r gwasanaeth, rhoddir gwybodaeth i unigolion a'u cynrychiolwyr am ddiogelu, sut mae lleisio pryder a pha gymorth ar gael i'w galluogi i wneud hynny.• Bydd y staff yn gallu cael gafael ar bolisïau a gweithdrefnau diogelu sydd wedi'u diweddarau.• Adeg eu sefydlu, bydd y staff yn cael hyfforddiant perthnasol i'w galluogi i ddeall eu cyfrifoldeb i ddiogelu ac amddiffyn unigolion sy'n agored i risg. Bydd hyn yn cynnwys trefniadau diogelu mewnol a lleol gan gynnwys sut mae lleisio pryder (chwythu'r chwiban).• Bydd y staff yn cael eu hyfforddi'n gyson yn unol â'r argymhellion diogelu lleol.• Bydd y staff yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau unigol am leisio

pryder er mwyn sicrhau diogelwch a llesiant unigolion.

- Bydd darparwyr gwasanaethau yn rhoi cymorth i staff sydd am leisio pryder ynghylch diogelu (chwythu'r chwiban).
- Bydd darparwyr gwasanaethau yn gweithio mewn partneriaeth ag asiantaethau a gweithwyr proffesiynol perthnasol eraill i asesu a rheoli risg i unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth ac i gymryd rhan yn y broses ddiogelu.
- Bydd cofnodion ynghylch atgyfeiriadau a chanlyniadau diogelu'n cael eu cadw er mwyn gallu goruchwyllo diogelu o fewn y gwasanaeth a chraffu arno. Rhaid i'r broses o ddiogelu oedolion/plant sy'n agored i risg gael ei goruchwyllo gan y rheolwr a'r unigolyn cyfrifol a rhaid i hynny ddigwydd o fewn y strwythur llywodraethu gan sefydlu trefniadau goruchwyllo ar lefel y bwrdd.
- Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod canlyniadau sy'n codi wrth atgyfeirio unrhyw achos yn ymwneud â diogelwch yn cael eu cyfleu i'r unigolyn mewn dull sy'n briodol i'w oed a lefel ei ddealltwriaeth ac yn ystyried ei unrhyw gyflwr penodol neu anghenion o ran cyfathrebu. Caiff hyn ei gyfleu hefyd i unrhyw gynrychiolydd (lle bo'n hynny'n briodol).

Rheoliad 21	Canllawiau
<p>Polisiâu a gweithdrefnau diogelu</p> <p>21.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael polisiâu a gweithdrefnau yn eu lle ar gyfer—</p> <p>(a) atal camdriniaeth, esgeulustod a thriniaeth amhriodol, a</p> <p>(b) ymateb i unrhyw honiad neu dystiolaeth o gamdriniaeth, esgeulustod neu driniaeth amhriodol.</p> <p>(2) Yn y rheoliad hwn, cyfeirir at bolisiâu a gweithdrefnau o'r fath fel polisiâu a gweithdrefnau diogelu.</p> <p>(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod ei bolisiâu a'i weithdrefnau diogelu yn cael eu gweithredu'n effeithiol.</p> <p>(4) Yn benodol, pan fo honiad neu dystiolaeth o gamdriniaeth, esgeulustod neu driniaeth amhriodol, rhaid i'r darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) gweithredu yn unol â'i bolisiâu a'i weithdrefnau diogelu;</p> <p>(b) cymryd camau gweithredu ar unwaith i sicrhau diogelwch pob unigolyn y darperir gwasanaethau eirioli ar ei gyfer;</p> <p>(c) gwneud atgyfeiriadau priodol i asiantaethau eraill; a</p> <p>(d) cadw cofnod o unrhyw dystiolaeth neu sylwedd unrhyw honiad, unrhyw gamau gweithredu a gymerir ac unrhyw atgyfeiriadau a wneir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd polisi a gweithdrefnau diogelu wedi'u diweddarau ar waith. • Bydd y polisiâu a'r gweithdrefnau diogelu unol â'r ddeddfwriaeth gyfredol, y canllawiau cenedlaethol a'r gweithdrefnau diogelu lleol ar gyfer oedolion a phlant. • Bydd y polisi a'r gweithdrefnau diogelu yn cynnwys rolau a chyfrifoldebau unigol y staff a'r bobl eraill sy'n gweithio yn y gwasanaeth o ran canfod, derbyn ac adrodd am honiadau o gam-drin, esgeulustod neu driniaeth amhriodol neu amheuaeth o gam-drin, esgeulustod neu driniaeth amhriodol. Bydd hyn yn cynnwys cyfarwyddiadau i'r staff am y camau i'w cymryd a'r mecanweithiau ar gyfer cyfeirio pobl at yr awdurdod lleol ac at bartneriaid ac asiantaethau perthnasol eraill.

Rheoliad 22

Dehongli Rhan 7

22. Yn y Rhan hon—

ystyr “camdriniaeth” (“abuse”) yw camdriniaeth gorfforol, rywiol, seicolegol, emosiynol neu ariannol ac, mewn perthynas â phlentyn, unrhyw niwed arall, ac at ddibenion y diffiniad hwn—

(a) mae “camdriniaeth ariannol” yn cynnwys—

(i) bod arian neu eiddo arall person yn cael ei ddwyn;

(ii) bod person yn cael ei dwyllo;

(iii) bod person yn cael ei roi o dan bwysau mewn perthynas ag arian neu eiddo arall;

(iv) bod arian neu eiddo arall person yn cael ei gamddefnyddio;

(b) mae i “niwed” yr un ystyr ag yn adran 197(1) o Ddeddf 2014;

mae i “esgeulustod” (“neglect”) yr un ystyr ag yn adran 197(1) o Ddeddf 2014.

mae “triniaeth amhriodol” (“improper treatment”) yn cynnwys gwahaniaethu neu atal anghyfreithlon, gan gynnwys amddifadu amhriodol o ryddid o dan delerau Deddf Galluedd Meddyliol 2005(4).

1.7 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran staffio (Rhan 8)

Bwriad Rhan 8 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod unigolion yn cael cymorth gan nifer briodol o staff sydd â'r wybodaeth, y gallu, y sgiliau a'r cymwysterau gofynnol i ddarparu'r gwasanaeth mewn ffordd sy'n diwallu anghenion eiriolaeth yr unigolyn.

Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau y canlynol ar waith:

- polisiau a gweithdrefnau sylfaenol ar gyfer recriwtio;
- arferion trwyadl ar gyfer recriwtio ac archwilio cefndir staff;
- strwythur rheoli a staffio sy'n ategu'r datganiad o ddiben ac sy'n berthnasol i anghenion unigolion; ac
- strwythur rheoli, systemau a phrosesau ar gyfer sefydlu staff, eu goruchwyllo'n barhaus, eu hyfforddi a'u datblygu.

Rheoliad 23	Canllawiau
<p>Staffio - gofynion cyffredinol</p> <p>23. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau ar bob adeg fod nifer digonol o staff sydd â'r cymwysterau, yr hyfforddiant, y sgiliau, y cymhwysedd a'r profiad addas yn cael eu defnyddio i weithio yn y gwasanaeth, gan roi sylw i'r datganiad o ddiben ar gyfer y gwasanaeth.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau ddull mesuradwy, systematig amlwg ar waith ar gyfer pennu nifer y staff a'r ystod o sgiliau/cymwysterau sy'n ofynnol er mwyn darparu'r gwasanaeth mewn modd dibynadwy ac er mwyn helpu unigolion i gyflawni eu hanghenion o ran eiriolaeth. Mae hyn yn ystyried, ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ y datganiad o ddiben; ac ○ y gwahanol lefelau o wybodaeth, sgiliau a chymhwysedd sy'n ofynnol i ddiwallu anghenion penodol unigolyn ar y cyd ac fel unigolyn. • Caiff y lefelau staffio a'r gymysgedd sgiliau eu hadolygu'n barhaus a'u haddasu i ymateb i newidiadau yn anghenion y gwasanaeth. • Bydd trefniadau i ymateb i salwch neu absenoldeb staff er mwyn sicrhau bod anghenion eiriolaeth yr unigolyn yn cael eu diwallu.

Rheoliad 24	Canllawiau
<p>Addasrwydd staff</p> <p>24.—(1) Ni chaiff y darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) cyflogi person o dan contract cyflogaeth i weithio yn y gwasanaeth oni bai bod y person hwnnw yn addas i wneud hynny;</p> <p>(b) caniatáu i wirfoddolwr weithio yn y gwasanaeth oni bai bod y person hwnnw yn addas i wneud hynny;</p> <p>(c) caniatáu i unrhyw berson arall weithio yn y gwasanaeth mewn swydd y gall, yng nghwrs ei ddyletswyddau, gael cysylltiad rheolaidd ynddi ag unigolion hyglwyf neu â phersonau hyglwyf eraill oni bai bod y person hwnnw yn addas i wneud hynny.</p> <p>(2) At ddibenion paragraff (1), nid yw person yn addas i weithio yn y gwasanaeth oni bai—</p> <p>(a) bod y person yn addas o ran ei uniondeb ac o gymeriad da;</p> <p>(b) bod gan y person y cymwysterau, y sgiliau, y cymhwysedd a'r profiad sy'n angenrheidiol ar gyfer y gwaith y mae'r person hwnnw i'w wneud;</p> <p>(c) bod y person, oherwydd ei iechyd, ar ôl i addasiadau rhesymol gael eu gwneud, yn gallu cyflawni'n briodol y tasgau sy'n rhan annatod o'r gwaith y mae'r person hwnnw wedi ei gyflogi neu ei gymryd ymlaen ar ei gyfer;</p> <p>(d) bod y person wedi darparu gwybodaeth neu ddogfennaeth lawn a boddhaol, yn ôl y digwydd, mewn cysylltiad â phob un o'r materion a bennir yn Rhan 1 o Atodlen 1 a bod yr wybodaeth hon neu'r ddogfennaeth hon ar gael yn y gwasanaeth i'r rheoleiddiwr gwasanaethau edrych arni;</p> <p>(e) pan fo'r person wedi ei gyflogi gan y darparwr gwasanaeth i</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau systemau trwyadl ar gyfer dethol ac archwilio cefndir pob ymgeisydd ar gyfer swyddi staff a gwirfoddolwyr er mwyn gallu penderfynu a ddylid eu penodi ai peidio. Mae hyn yn cynnwys y wybodaeth sydd yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau. Mae hyn hefyd yn cynnwys sicrhau cywirdeb y geirdaon a'r gyflogaeth. • Os defnyddir staff asiantaeth, bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod yr un archwiliadau'n cael eu cynnal ar eu cyfer ag a gynhelir ar gyfer staff a gyflogir yn barhaol, a bydd ganddynt dystiolaeth i ddangos bod yr archwiliadau hyn wedi'u gwneud. Gallai hyn gynnwys cadarnhad a rhestrau gwirio a ddarperir gan unrhyw asiantaeth, os ydynt yn ddigon dibynadwy a chadarn. • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau broses ar waith i sicrhau bod staff wedi cofrestru'n briodol â rheoleiddiwr proffesiynol a'r cofrestrriad hwnnw'n un cyfredol lle bydd gofyn neu, lle y bo hynny'n berthnasol, eu bod ar gofrestr wirfoddol achrededig. • Wedi ystyried yr holl wybodaeth sydd ar gael, bydd darparwyr gwasanaethau'n penderfynu a oes gan y person y sgiliau, y cymwysterau a'r cymeriad da angenrheidiol i gyflawni'r rôl y mae'n cael ei gyflogi/ei roi ar waith i'w chyflawni. • Os na fydd staff (gan gynnwys gwirfoddolwyr) yn cyflawni'r meini prawf addasrwydd mwyach a nodir yn rheoliad 24(2), bydd y darparwyr gwasanaethau yn cymryd camau priodol yn ddi-oed i sicrhau na fydd risg i unigolion. Er enghraifft, gallai hyn gynnwys:

<p>reoli'r gwasanaeth ar ôl 1 Medi 2022, fod y person wedi ei gofrestru fel rheolwr gofal cymdeithasol â GCC (5)</p> <p>(3) Rhaid i gais gael ei wneud am dystysgrif GDG briodol gan neu ar ran y darparwr gwasanaeth at ddiben asesu addasrwydd person ar gyfer y swydd y cyfeirir ati ym mharagraff (1). Ond nid yw'r gofyniad hwn yn gymwys os yw'r person sy'n gweithio yn y gwasanaeth wedi ei gofrestru â gwasanaeth diweddarau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (y cyfeirir ato yn y rheoliad hwn fel "gwasanaeth diweddarau'r GDG").</p> <p>(4) Pan fo person sy'n cael ei ystyried ar gyfer swydd y cyfeirir ati ym mharagraff (1) wedi ei gofrestru â gwasanaeth diweddarau'r GDG, rhaid i'r darparwr gwasanaeth wirio statws tystysgrif GDG y person at ddiben asesu addasrwydd y person hwnnw ar gyfer y swydd honno.</p> <p>(5) Pan fo person a benodir i swydd y cyfeirir ati ym mharagraff (1) wedi ei gofrestru â gwasanaeth diweddarau'r GDG, rhaid i'r darparwr gwasanaeth wirio statws tystysgrif GDG y person o leiaf bob blwyddyn.</p> <p>(6) Pan na fo person a benodir i swydd y cyfeirir ati ym mharagraff (1) wedi ei gofrestru â gwasanaeth diweddarau'r GDG, rhaid i'r darparwr gwasanaeth wneud cais am dystysgrif GDG newydd mewn cysylltiad â'r person hwnnw o fewn tair blynedd i ddyroddi'r dystysgrif y gwneir cais amdani yn unol â pharagraff (3) ac wedi hynny rhaid i geisiadau pellach o'r fath gael eu gwneud o leiaf bob tair blynedd.</p> <p>(7) Os nad yw person sy'n gweithio yn y gwasanaeth yn addas i weithio yn y gwasanaeth mwyach o ganlyniad i beidio â bodloni un neu ragor o'r gofynion ym mharagraff (2), rhaid i'r darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) cymryd camau gweithredu angenrheidiol a chymesur i sicrhau y cydymffurfir â'r gofynion perthnasol;</p> <p>(b) pan fo'n briodol, hysbysu—</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ hyfforddi a mentora; ○ darparu hyfforddiant a goruchwyliaeth ychwanegol; ac ○ defnyddio gweithdrefnau disgyblu. <ul style="list-style-type: none"> ● Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod staff yn cydymffurfio â'r codau ymarfer proffesiynol a, lle y bo hynny'n briodol, bydd darparwyr yn atgyfeirio achosion at y cyrff proffesiynol perthnasol yn achos staff lle mae amheuaeth ynghylch pa mor addas ydynt. ● Os oes unrhyw bryderon bod aelod o staff wedi cam-drin unigolyn neu wedi rhoi unigolyn mewn perygl o gael ei gam-drin, bydd y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd ac unrhyw gorff cofrestru proffesiynol perthnasol yn cael gwybod gan y darparwr gwasanaeth yn ddi-oed.
--	---

5 Gweler adran 67(3) o'r Ddeddf i gael y diffiniad o Ofal Cymdeithasol Cymeau fel "GCC".

- (i) y corff rheoleiddiol neu broffesiynol perthnasol;
- (ii) y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd.

Rheoliad 25	Canllawiau
<p>Cefnogi a datblygu staff</p> <p>25.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael polisi yn ei le ar gyfer cefnogi a datblygu staff.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod unrhyw berson sy'n gweithio yn y gwasanaeth (gan gynnwys person y caniateir iddo weithio fel gwirfoddolwr)—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) yn cael cyfnod sefydlu sy'n briodol i'w rôl; (b) yn cael ei wneud yn ymwybodol o'i gyfrifoldebau ei hun a chyfrifoldebau staff eraill; (c) yn cael ei oruchwylio a'i arfarnu'n briodol; (d) yn cael hyfforddiant craidd sy'n briodol i'r gwaith sydd i'w wneud ganddo; (e) yn cael hyfforddiant arbenigol fel y bo'n briodol; (f) yn cael cymorth a chynhorthwy i gael unrhyw hyfforddiant pellach sy'n briodol i'r gwaith y mae'n ei wneud. <p>(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod unrhyw berson a gyflogir i weithio yn y gwasanaeth yn cael ei gefnogi i gynnal ei gofrestrriad â'r corff rheoleiddiol neu alwedigaethol priodol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod ganddynt raglen sefydlu sy'n rhoi'r adnoddau i bob aelod newydd o staff (gan gynnwys gwirfoddolwyr) i fod yn hyderus yn eu rolau ac ymarfer, a'u galluogi i wneud cyfraniad cadarnhaol i lesiant yr unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth. • Pan fo angen, mae rheolwyr gwasanaethau yn cwblhau'r rhaglen sefydlu berthnasol sy'n ofynnol gan GCC o fewn yr amserlen sydd wedi'i diffinio yn ogystal ag unrhyw raglenni cynefino sy'n benodol i'r gwasanaeth. • Pan ddefnyddir staff asiantaeth, rhoddir cyflwyniad i'r gwasanaeth iddynt sy'n cynnwys, ond heb ei gyfyngu i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ y datganiad o ddiben; ○ polisiâu a gweithdrefnau craidd; a ○ trefniadau rheoli a goruchwylio. • Mae staff yn cael eu goruchwylio yn eu rôl i'w helpu i adlewyrchu ar eu hymarfer ac i wneud yn siŵr bod eu cymhwysedd proffesiynol yn cael ei gynnal. Mae hyn yn cynnwys adborth ar eu perfformiad gan unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth. • Mae'r staff yn cwrdd i gael goruchwyliaeth un i un gyda'u rheolwr llinell neu swyddog cyfatebol, neu aelod uwch o'r staff,

bob chwarter blwyddyn o leiaf.

- Bydd pob aelod o staff yn cael eu harfarnu bob blwyddyn a bydd hynny'n gyfle i roi adborth am eu perfformiad a nodi meysydd lle bydd angen hyfforddiant a datblygu er mwyn eu cynorthwyo yn eu rôl.
- Bydd anghenion aelodau unigol o'r staff o ran hyfforddiant, dysgu a datblygiad ychwanegol yn cael eu nodi o fewn eu mis cyntaf yn y swydd ac yn cael eu hadolygu drwy'r broses oruchwyllo ac arfarnu.
- Bydd staff yn cael cymorth i ddilyn hyfforddiant, i ddysgu ac i ddatblygu i'w galluogi i gyflawni gofynion eu rôl a diwallu anghenion unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth.
- Bydd darparwyr gwasanaethau yn dadansoddi'r anghenion hyfforddi bob blwyddyn (neu'n amlach os bydd angen) er mwyn sicrhau bod gan staff y sgiliau a'r cymhwysedd perthnasol i ddiwallu anghenion unigolion yn unol â'r datganiad o ddiben ar gyfer y gwasanaeth.
- Bydd darparwyr gwasanaethau yn cadw cofnod ysgrifenedig o'r holl hyfforddiant a goruchwyliaeth y mae'r staff wedi ymgymryd ac ef neu y byddant yn ymgymryd ag ef.
- Bydd darparwyr gwasanaethau yn cynorthwyo'r holl staff i gwblhau, lle y bo hynny'n briodol:
 - hyfforddiant craidd;
 - y cymwysterau angenrheidiol i'w galluogi i barhau i gyflawni eu rôl;
 - hyfforddiant a gweithgareddau sy'n ofynnol er mwyn iddynt barhau i ddatblygu'n broffesiynol;

	<ul style="list-style-type: none"> ○ hyfforddiant arall y tybir ei fod yn briodol gan y darparwr gwasanaeth; ac ○ unrhyw hyfforddiant craidd ac arbenigol y bydd GCC yn nodi ei fod yn gyson â'u rôl.
--	---

Rheoliad 26	Canllawiau
<p>Cydymffurfio â chod ymarfer y cyflogwr</p> <p>26. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth lynu wrth y cod ymarfer ar y safonau ymddygiad ac ymarfer a ddisgwylir oddi wrth bersonau sy'n cyflogi neu sy'n ceisio cyflogi gweithwyr gofal cymdeithasol, y mae'n ofynnol iddo gael ei gyhoeddi gan GCC o dan adran 112(1)(b) o'r Ddeddf.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd darparwyr gwasanaethau yn deall eu rôl a'u cyfrifoldebau'n glir gyda golwg ar y Cod Ymarfer i Gyflogwyr Staff Gofal Cymdeithasol (cyhoeddiad GCC) a/neu unrhyw codau ymarfer eraill sy'n berthnasol i gyflogwyr y gallai GCC eu cyhoeddi o bryd i'w gilydd.

Rheoliad 27	Canllawiau
<p>Gwybodaeth ar gyfer staff</p> <p>27.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau y darperir gwybodaeth i bob person sy'n gweithio yn y gwasanaeth (gan gynnwys unrhyw berson y caniateir iddo weithio fel gwirfoddolwr) am y gwasanaeth a'r ffordd y caiff ei ddarparu.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod trefniadau yn eu lle i wneud staff yn ymwybodol o unrhyw godau ymarfer ynghylch y safonau ymddygiad a ddisgwylir oddi wrth weithwyr gofal cymdeithasol, y mae'n ofynnol iddynt gael eu cyhoeddi gan GCC o dan adran 112(1)(a) o'r Ddeddf.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd darparwyr gwasanaethau yn casglu gwybodaeth ac yn ei darparu ar gyfer y staff yn unol â'r datganiad o ddiben. Mae hyn yn cynnwys gwybodaeth am y materion a ganlyn: <ul style="list-style-type: none"> ○ ethos a diwylliant y gwasanaeth; ○ yr ymddygiad a ddisgwylir gan staff neu bobl eraill sy'n gweithio yn y gwasanaeth; ○ rolau a chyfrifoldebau staff neu bobl eraill sy'n gweithio yn y gwasanaeth; ○ polisïau a gweithdrefnau'r gwasanaeth; ○ y gofynion o ran cadw cofnodion; ○ cyfrinachedd a gofynion diogelu data; ○ gweithdrefnau disgyblu; ○ trefniadau ar gyfer adrodd am bryderon; ac

	<ul style="list-style-type: none"> ○ trefniadau ar gyfer pobl yn gweithio ar eu pen eu hunain. • Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod staff yn gallu cael gafael ar y copïau diweddaraf o'r holl bolisiâu, gweithdrefnau a chodau ymarfer, a'u bod yn eu deall. Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod staff wedi darllen y rhain yn ystod y cyfnod sefydlu ac yn profi dealltwriaeth aelodau staff ohonynt yn barhaus drwy drwy eu goruchwyllo ac adolygu eu perfformiad. • Bydd darparwyr gwasanaethau yn sicrhau bod staff yn cyflawni eu dyletswyddau'n unol â gofynion polisiâu a gweithdrefnau. • Bydd yr holl staff yn cael disgrifiad swydd ysgrifenedig sy'n datgan eu cyfrifoldebau'n glir, y dyletswyddau y disgwylir iddynt eu cyflawni ar y pryd a'u llinell atebolrwydd.
--	--

Rheoliad 28	Canllawiau
<p>Gweithdrefnau disgyblu</p> <p>28.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth roi gweithdrefn ddisgyblu yn ei lle a'i gweithredu.</p> <p>(2) Rhaid i'r weithdrefn ddisgyblu gynnwys—</p> <p>(a) darpariaeth ar gyfer atal dros dro, a chymryd camau gweithredu heb fod mor bell ag atal dros dro, gyflogai er budd diogelwch neu lesiant unigolion;</p> <p>(b) darpariaeth bod methiant ar ran cyflogai i adrodd am achos o gam-drin, neu am amheuaeth o gam-drin, i berson priodol yn sail dros ganiatáu cychwyn achos disgyblu.</p> <p>(3) At ddiben paragraff (2)(b), person priodol yw—</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau weithdrefn ddisgyblu, yn unol â'r gyfraith cyflogaeth, i ymdrin â pherfformiad ac ymddygiad gweithiwr. Bydd hyn yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ gwybodaeth ynghylch yr hyn sy'n ymddygiad derbynol ac yn ymddygiad annerbynol a pha gamau a gymerir os bydd pryderon am ymddygiad staff; ac ○ y trefniadau i aelod staff gael ei atal o'i waith (neu ei drosglwyddo i wneud dyletswyddau eraill) yn ystod ymchwiliad i unrhyw honiad o gamymddwyn difrifol gan gynnwys honiadau o gam-drin neu bryderon difrifol ynglŷn â diogelwch neu lesiant unigolion.

- (a) y darparwr gwasanaeth,
- (b) yr unigolyn cyfrifol,
- (c) swyddog i'r rheoleiddiwr gwasanaethau,
- (d) swyddog i'r awdurdod lleol ar gyfer yr ardal y darperir y gwasanaeth ynddi,
- (e) yn achos cam-drin neu amheuaeth o gam-drin plentyn, swyddog i'r Gymdeithas Genedlaethol er Atal Creulondeb i Blant, neu
- (f) swyddog heddlu.

- Os bydd y darparwr gwasanaeth yn dilyn camau disgyblu yn erbyn gweithiwr a bod y gweithiwr yn ymadael cyn i'r broses ddisgyblu ddod i ben, ystyrir a fyddai'n briodol cyfeirio'r mater at yr heddlu, y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd, Gofal Cymdeithasol Cymru neu gorff proffesiynol arall.
- Os oes cwestiwn ynghylch addasrwydd gwirfoddolwr i ymarfer, oherwydd unrhyw gamymddwyn honedig a/neu ddiffyg gallu sy'n peri pryder, bydd y darparwr gwasanaeth yn cymryd camau priodol ac amserol. Gallai hyn gynnwys:
 - darparu hyfforddiant a goruchwyliaeth ychwanegol;
 - dod â'r trefniant gwirfoddoli i ben; ac
 - cyfeirio'r mater at y Gwasanaeth Diogelu a Gwahardd neu'r heddlu, lle bo hynny'n briodol.
- Bydd y darparwr gwasanaeth yn sicrhau bod y staff yn ymwybodol o'r gweithdrefnau disgyblu a'r gweithdrefnau cwyno perthnasol, ac yn eu deall.
- Bydd adroddiad ysgrifenedig am unrhyw ymchwiliadau disgyblu a'r camau a gymerir yn cael ei gadw ar ffeil y gweithiwr yn unol â'r ddeddfwriaeth ar gyflogaeth a diogelu data.

1.8 Gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau o ran mangreuedd (Rhan 9)

Bwriad Rhan 9 o'r Rheoliadau yw nodi'r hyn sy'n ofynnol gan ddarparwyr gwasanaethau er mwyn sicrhau bod gwasanaethau eiriolaeth yn cael eu darparu mewn lleoliad ac amgylchedd â chyfleusterau sy'n addas ar gyfer cynnal y gwasanaeth.

Mae hyn yn cynnwys:

- sicrhau bod systemau a phrosesau ar waith sy'n hybu amgylchedd diogel o safon uchel lle darperir y gwasanaethau; ac
- trefniadau i sicrhau bod yr amgylchedd ffisegol yn darparu lle i unigolion a manau cymunedol i ddiwallu eu hanghenion eiriolaeth.

Rheoliadau 29	Canllawiau
<p>Gofyniad cyffredinol</p> <p>29. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod y mangreuedd, y cyfleusterau a'r cyfarpar yn addas ar gyfer y gwasanaeth, gan roi sylw i'r datganiad o ddiben ar gyfer y gwasanaeth.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Bydd lleoliad, cynllun a maint y safle yn addas ar gyfer y gwasanaeth, fel y caiff ei ddisgrifio yn y datganiad o ddiben.

Rheoliad 30	Canllawiau
<p>Mangreuedd</p> <p>30. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau bod gan y mangreuedd a ddefnyddir ar gyfer gweithredu'r gwasanaeth gyfleusterau digonol ar gyfer storio cofnodion yn ddiogel.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Caiff cofnodion eu storio'n ddiogel yn unol â'r gofynion cyfreithiol.

1.9 Gofynion eraill ar ddarparwyr gwasanaethau (Rhan 10)

Bwriad Rhan 10 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod unigolion yn cael eu gwarchod gan wasanaeth sy'n gweithio'n rhagweithiol i sicrhau eu bod yn cael eiriolaeth ac i warchod eu hawliau drwy:

- gadw cofnodion cywir sydd ar gael iddynt hwy a'u cynrychiolwyr;
- hyrwyddo gwasanaeth agored a thryloyw drwy gyhoeddi polisi a gweithdrefn gwyno hawdd i bobl eu defnyddio;
- cefnogi staff i leisio pryderon am y gwasanaeth drwy weithdrefnau chwythu'r chwiban; ac
- dangos eu bod yn dysgu yn sgil pryderon a chwynion er mwyn gwella'r gwasanaeth.

Rheoliad 31	Canllawiau
<p>Cofnodion</p> <p>31.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gadw a chynnal y cofnodion a bennir yn Atodlen 2 mewn cysylltiad â phob man y darperir y gwasanaeth ynddo, ohono neu mewn perthynas ag ef.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) sicrhau bod cofnodion sy'n ymwneud ag unigolion yn gywir ac yn gyfredol;</p> <p>(b) cadw pob cofnod yn ddiogel;</p> <p>(c) gwneud trefniadau er mwyn i'r cofnodion barhau i gael eu cadw'n ddiogel os bydd y gwasanaeth yn cau;</p> <p>(d) rhoi'r cofnodion ar gael i'r rheoleiddiwr gwasanaethau ar gais;</p> <p>(e) cadw cofnodion sy'n ymwneud ag oedolion am dair blynedd o ddyddiad y cofnod diwethaf;</p> <p>(f) cadw cofnodion sy'n ymwneud â phlant am bymtheng mlynedd o ddyddiad y cofnod diwethaf;</p> <p>(g) sicrhau bod unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth—</p> <p>(i) yn gallu cael mynediad i'w cofnodion; a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd polisi a gweithdrefn ar waith ar gyfer creu a rheoli cofnodion. • Bydd y staff yn ymwybodol o'r polisi ac yn deall yn glir y gweithdrefnau ar gyfer rheoli cofnodion. Bydd hyn yn cynnwys hyfforddiant ym maes gwarchod gwybodaeth a'r camau i'w cymryd pan fydd perygl i wybodaeth bersonol gael ei chyfaddawdu. • Bydd darparwyr gwasanaethau yn cadw cofnodion achos mawl o'r gwaith a gafodd ei wneud, gan gynnwys y cynllun eirioli, gweithgarwch, materion, canlyniadau ac adborth y mae'r plant a'r bobl ifanc yn cytuno â nhw ac yn gallu cael gafael arnynt. • Bydd darparwyr gwasanaethau yn cadw'r holl gofnodion sy'n ofynnol er mwyn amddiffyn unigolion a chynnal y gwasanaeth yn effeithlon yn unol â'r hyn a bennir yn Atodlen 2 i'r Rheoliadau.

<p>(ii) yn cael eu gwneud yn ymwybodol eu bod yn gallu cael mynediad i'w cofnodion.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr holl gofnodion yn cael eu cadw'n ddiogel, yn cael eu diweddarau, a bydd trefn dda arnynt. Cânt eu paratoi, eu cynnal a'u defnyddio yn unol â'r ddeddfwriaeth diogelu data a gofynion statudol eraill. • Bydd cofnodion yn cael eu cadw'n ddiogel, gan gynnwys cofnodion electronig o dan warchodaeth cyfrinair. • Bydd unigolion a, lle bo'n briodol – a chyda chytundeb yr unigolyn – eu cynrychiolwyr, a'r staff yn cael gweld unrhyw gofnodion a'r wybodaeth a gedwir amdanynt gan y darparwyr gwasanaethau yn unol â'r gofynion cyfreithiol cyfredol.
---	---

Rheoliad 32	Canllawiau
<p>Hysbysiadau</p> <p>32.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau am y digwyddiadau a bennir yn Atodlen 3. (2) Rhaid i'r hysbysiadau sy'n ofynnol gan baragraff (1) gynnwys manylion y digwyddiad. (3) Oni nodir fel arall, rhaid i hysbysiadau gael eu gwneud yn ddi-oed ac yn ysgrifenedig. (4) Rhaid i hysbysiadau gael eu gwneud yn y modd a'r ffurf sy'n ofynnol gan y rheoleiddiwr gwasanaethau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan ddarparwyr gwasanaethau drefniadau priodol ar waith er mwyn i'r awdurdod perthnasol gael hysbysiad am y digwyddiadau a restrir yn Atodlen 3 o'r Rheoliadau. • Bydd hysbysiadau'n cael eu gwneud yn ddi-oed, o fewn 24 awr i'r digwyddiad fel arfer.

Rheoliad 33	Canllawiau
<p>Gwrthdaro buddiannau</p> <p>33. Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael trefniadau effeithiol yn eu lle i nodi, cofnodi a rheoli achosion o wrthdaro buddiannau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd darparwyr gwasanaethau yn cynnal systemau priodol ac yn cymryd pob cam rhesymol i sicrhau bod gwrthdaro gwirioneddol neu wrthdaro ymddangosiadol rhwng buddiannau'n cael eu nodi, eu hatal a'u cofnodi'n agored.

Rheoliad 34	Canllawiau
<p>Polisi a gweithdrefn gwyno</p> <p>34.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael polisi cwyno yn ei le a sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei weithredu yn unol â'r polisi hwnnw.</p> <p>(2) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael trefniadau effeithiol yn eu lle ar gyfer ymdrin â chwynion gan gynnwys trefniadau ar gyfer—</p> <p>(a) nodi cwynion ac ymchwilio iddynt;</p> <p>(b) rhoi ymateb priodol i berson sy'n gwneud cwyn, os yw'n rhesymol ymarferol cysylltu â'r person hwnnw;</p> <p>(c) sicrhau bod camau gweithredu priodol yn cael eu cymryd yn dilyn ymchwiliad;</p> <p>(d) cadw cofnodion sy'n ymwneud â'r materion yn is-baragraffau (a) i (c).</p> <p>(3) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth ddarparu crynodeb o gwynion, ymatebion a chamau gweithredu dilynol i'r rheoleiddiwr gwasanaethau o fewn 28 o ddiwrnodau i gael cais i wneud hynny.</p> <p>(4) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth—</p> <p>(a) dadansoddi gwybodaeth sy'n ymwneud â chwynion a phryderon; a</p> <p>(b) gan roi sylw i'r dadansoddiad hwnnw, nodi unrhyw feysydd i'w gwella.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd polisi cwynion ar waith. Bydd hyn yn cynnwys manylion y gweithdrefnau fel y'u nodir yn rheoliad 34. • Bydd gan y darparwyr gwasanaethau bolisi cwynion hygyrch sy'n cynnwys, lle bo hynny'n briodol, gam datrys anffurfiol ac sy'n esbonio: <ul style="list-style-type: none"> ○ pwy sy'n cael gwneud cwyn ac ynglŷn â beth; ○ at bwy i droi i drafod pryder/cwyn; ○ sut y gellir rhoi cymorth i unigolion i wneud cwyn; ○ sut yr ymdrinnir â chwynion; ac ○ y camau a'r amserlen ar gyfer y broses. • Bydd y polisi a'r gweithdrefnau mewn fformat hawdd ei ddarllen. Bydd wedi'i hysbysebu'n dda, ac ar gael yn rhwydd ac yn hwylus i'r unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth. • Bydd gwybodaeth ynghylch ffyrdd eraill o gwyno wedi'i chynnwys er mwyn helpu'r rhai sy'n cwyno os nad ydynt yn fodlon â chamau gweithredu'r darparwr gwasanaeth. Er enghraifft, gwybodaeth am weithdrefn gwynion y comisiynydd gwasanaethau, Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a Chomisiynydd Plant Cymru.

- Bydd unigolion yn gallu cwyno yn ysgrifenedig neu ar lafar wrth y staff a dylid cydnabod y cwynion hyn oni fyddant yn ddiennw.
- Bydd staff yn ymwybodol o'r polisi cwyno ac yn deall sut mae ymateb yn briodol i gwynion.
- Bydd darparwyr yn sicrhau bod unrhyw gŵyn yn cael ei chydabod ac yn cael sylw'n ddi-oed a bod yr achwynydd yn cael gwybod am unrhyw ddatblygiadau, oni bai bod y gŵyn wedi'i gwneud yn ddiennw. .
- Bydd adroddiad ysgrifenedig yn cael ei ddarparu i'r achwynydd yn nodi canlyniad y gŵyn ac unrhyw gamau sydd i'w cymryd.
- Lle bo'n ymarferol, dylid cael caniatâd i ddatgelu manylion achwynydd lle bo angen, er mwyn galluogi i ymchwiliad effeithiol gael ei gynnal.
- Sicrheir cyfrinachedd drwy gydol y broses gwyno oni fydd rhwymedigaethau proffesiynol neu statudol sy'n golygu na fyddai hyn yn bosibl, fel y rheini sy'n ymwneud â diogelu.
- Ni fydd unigolion yn wynebu unrhyw erledigaeth nac unrhyw anfantais arall oherwydd iddynt gyflwyno sylwadau neu gwynion, ac ni roddir y gorau i ddarparu gwasanaeth na chyfyngu ar y gwasanaeth a ddarperir yn sgil hynny ychwaith.
- Bydd systemau ar waith i sicrhau yr ymchwilir i bob cwyn yn unol â'r amserlenni sydd wedi'u nodi ym mholisi cwynion y darparwr gwasanaeth. Bydd hyn yn cynnwys:
 - cynnal adolygiad i bennu lefel yr ymchwiliad a'r camau y bydd gofyn eu cymryd ar unwaith, gan gynnwys a oes angen cyfeirio'r achos at yr awdurdodau priodol er mwyn cynnal ymchwiliad. Gallai hyn gynnwys y rheoleiddiwr

	<ul style="list-style-type: none"> <ul style="list-style-type: none"> ○ gwasanaethau neu dimau diogelu'r awdurdod lleol; a os gwelir bod meysydd lle mae angen gwella neu lle mae'r gwasanaeth yn methu, gweithredu ar y rhain ar unwaith. ● Bydd gan staff a phobl eraill sy'n ymwneud ag ymchwilio i gwynion y lefel gywir o wybodaeth a sgiliau i wneud hyn. Byddant yn deall proses gwyno'r darparwr gwasanaeth a byddant yn gyfarwydd ag unrhyw ganllawiau cyfredol cysylltiedig. ● Bydd cofnodion o gwynion yn cael eu cadw a'u monitro i nodi tueddiadau a meysydd risg lle y gall fod angen cymryd camau rhagataliol. ● Bydd adroddiad ynghylch y camau a gymerir i ymateb i gwynion fel rhan o'r trefniadau llywodraethu ar gyfer y gwasanaeth.
--	---

Rheoliad 35	Canllawiau
<p>Chwythu'r chwiban</p> <p>35.—(1) Rhaid i'r darparwr gwasanaeth gael trefniadau yn eu lle i sicrhau bod pob person sy'n gweithio yn y gwasanaeth (gan gynnwys unrhyw berson y caniateir iddo weithio fel gwirfoddolwr) yn gallu codi pryderon am faterion a all effeithio'n andwyol ar iechyd, diogelwch neu lesiant unigolion y darperir y gwasanaeth ar eu cyfer.</p> <p>(2) Rhaid i'r trefniadau hyn gynnwys—</p> <p>(a) cael polisi chwythu'r chwiban yn ei le a gweithredu yn unol â'r polisi hwnnw; a</p> <p>(b) sefydlu trefniadau i alluogi a chefnogi pobl sy'n gweithio yn y gwasanaeth i godi pryderon o'r fath.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Bydd polisi a gweithdrefn chwythu'r chwiban hygyrch ar waith. Mae hyn yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ y drefn ar gyfer lleisio pryder; ○ y dulliau diogelu sydd ar waith ar gyfer staff sy'n lleisio pryder; ac ○ sut yr ymchwilir i bryderon. ● Bydd staff yn ymwybodol o sut mae lleisio pryderon, a byddant wedi cael hyfforddiant ar sut mae gwneud hyn, a bydd mecanweithiau a chymorth ar gael i'w galluogi i wneud hyn. ● Lle bo hynny'n ymarferol, dylid cael caniatâd i ddatgelu manylion am bryder, lle bo angen, er mwyn galluogi i

(3) Rhaid i'r darparwr sicrhau bod y trefniadau sy'n ofynnol o dan y rheoliad hwn yn cael eu gweithredu'n effeithiol.

(4) Pan godir pryder, rhaid i'r darparwr gwasanaeth sicrhau—

- (a) yr ymchwilir i'r pryder;
- (b) y cymerir camau priodol yn dilyn ymchwiliad;
- (c) y cedwir cofnod o'r ddau beth uchod.

ymchwiliad effeithiol gael ei gynnal.

- Bydd cyfrinachedd yn cael ei sicrhau drwy gydol y broses ymchwilio oni fydd rhwymedigaethau proffesiynol neu statudol sy'n golygu na fyddai hyn yn bosibl, fel y rheini sy'n ymwneud â diogelu.
- Ni fydd unigolion yn wynebu erledigaeth nac unrhyw anfantais arall yn sgil mynegi eu pryderon.
- Gweithredir yn brydlon ar unrhyw honiadau ac achosion o gam-drin, yn unol â pholisi a gweithdrefnau diogelu'r darparwr gwasanaeth a'r trefniadau diogelu lleol.
- Bydd systemau ar waith i wneud yn siŵr bod pob pryder yn cael ei ystyried yn ddi-oed, yn unol â pholisi a gweithdrefnau diogelu'r darparwr gwasanaeth. Mae hyn yn cynnwys:
 - cynnal adolygiad i benderfynu ar lefel yr ymchwiliad a'r camau gweithredu y mae angen eu cymryd ar unwaith, gan gynnwys cyfeirio'r achos at yr awdurdodau priodol i ymchwilio iddo. Gallai hyn olygu gofyn am gyngor gan y rheoleiddiwr gwasanaethau neu gan staff diogelu yn yr awdurdod lleol;
 - lle gwelir bod lle i wella, neu fethiant mewn gwasanaethau, gweithredir ar y rhain yn ddi-oed; ac
 - sicrhau bod staff ac eraill sy'n ymwneud ag ymchwilio i bryderon yn deall y prosesau'n ymwneud â diogelu ac ymateb i bryderon.
- Cedwir cofnodion o bryderon a'u monitro i nodi tueddiadau a meysydd risg lle y gall fod angen cymryd camau rhagataliol. Bydd camau a gymerir wrth ymateb i chwythu'r chwiban yn cael eu hadrodd fewn y trefniadau llywodraethu.

Pennod 2: Y gofynion ar Unigolion Cyfrifol i sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei reoli'n effeithiol (Rhannau 11 i 15 o'r Rheoliadau)

Bwriad Rhannau 11 i 15 o'r Rheoliadau yw sicrhau bod unigolyn dynodedig ar lefel uwch briodol yn atebol am ansawdd y gwasanaeth a hefyd am gydymffurfio. Bydd y Rheoliadau'n gosod gofynion penodol ar yr unigolyn cyfrifol a bydd yn galluogi'r rheoleiddiwr gwasanaethau i gymryd camau yn erbyn y darparwr gwasanaeth ond hefyd yn erbyn yr unigolyn cyfrifol oni chydymffurfir â'r gofynion rheoliadol. Mae'r rheoliadau yn y Rhannau hyn wedi eu gwneud o dan adran 28 o'r Ddeddf.

Bydd yr unigolyn cyfrifol yn gyfrifol am **oruchwylio** rheolaeth y gwasanaeth ac am roi sicrwydd bod y gwasanaeth yn ddiogel, yn cael ei redeg yn dda ac yn cydymffurfio â'r Rheoliadau. Bydd yr unigolyn cyfrifol yn gyfrifol am sicrhau bod gan y gwasanaeth reolwr, a digon o adnoddau a chefnogaeth. Nid yr unigolyn cyfrifol fydd yn gyfrifol am reolaeth y gwasanaeth o ddydd i ddydd (heblaw ei fod yn rheolwr hefyd); y rheolwr fydd yn gyfrifol am hyn.

2.1 Gofynion ar unigolion cyfrifol ar gyfer sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei reoli'n effeithiol (Rhan 11)

Rheoliad 36	Canllawiau
<p>Goruchwylio'r gwaith o reoli'r gwasanaeth</p> <p>36. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol oruchwylio'r gwaith o reoli'r gwasanaeth, sy'n cynnwys y gofynion penodol a nodir yn y Rhan hon.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Bydd yr unigolyn cyfrifol yn dilyn y systemau a'r prosesau a ragnodwyd gan y darparwr gwasanaeth er mwyn galluogi goruchwyliaeth briodol dros reolaeth, ansawdd, diogelwch ac effeithiolrwydd y gwasanaeth. Bydd hyn yn cynnwys sicrhau bod y gwasanaeth yn gwneud y canlynol, ond nid dim ond hynny:<ul style="list-style-type: none">○ canolbwyntio ar anghenion eiriolaeth unigolion;○ gwrando ar unigolion;○ ymateb yn gadarnhaol i unrhyw bryderon neu gwynion;○ sicrhau nad yw unigolion yn cael eu rhoi mewn perygl diangen;○ sicrhau'r canlyniadau gorau posibl i unigolion;○ cyflawni'r datganiad o ddiben;○ cyflogi nifer ddigonol o staff sydd wedi'u hyfforddi, sy'n

	<p>gymwys ac yn fedrus i gyflawni eu rôl; ac</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ bod gan y gwasanaeth ddigon o adnoddau, cyfleusterau ac offer. • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol systemau i adolygu ac asesu sut mae'r rheolwr yn rhoi camau ar waith a nodwyd yng nghanfyddiadau adroddiadau sicrhau ansawdd mewnol ac arolygu allanol, o fewn yr amserlenni a bennwyd. • Bydd llinellau atebolrwydd, dirprwyo a chyfrifoldeb clir ar gael yn ysgrifenedig rhwng yr unigolyn cyfrifol a'r rheolwr (heblaw mai'r rheolwr yw'r unigolyn cyfrifol hefyd). • Bydd trefniadau ar waith i'r rheolwr allu cysylltu'n uniongyrchol â'r unigolyn cyfrifol yn ogystal â'r cyfle i gyfarfod yn ffurfiol fel rhan o adolygiadau ansawdd yr unigolyn cyfrifol (heblaw mai'r rheolwr yw'r unigolyn cyfrifol hefyd). • Bydd trefniadau ar waith i sicrhau bod y rheolwr yn cael cymorth drwy ei oruchwylio a'i hyfforddi, a rhoi cyfle iddo feddu ar sgiliau ar gyfer ei ddatblygiad proffesiynol sy'n gefn iddo yn ei rôl.
--	--

Rheoliad 37	Canllawiau
<p>Dyletswydd i benodi rheolwr</p> <p>37.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol benodi person i reoli'r gwasanaeth. Ond nid yw'r gofyniad hwn yn gymwys os yw'r amodau ym mharagraffau (2) neu (3) yn gymwys. (2) Yr amodau yw— (a) bod y darparwr gwasanaeth yn unigolyn;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod rheolwr sydd wedi'i gofrestru â GCC (yn ddarostyngedig i reoliad 37(6)) yn cael ei benodi ac yn ei le i reoli'r gwaith o ddarparu'r gwasanaeth o ddydd i ddydd ar gyfer pob man y darperir y gwasanaeth ynddo, ohono neu mewn perthynas ag ef. • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn ysgwyddo'r cyfrifoldeb a'r atebolrwydd dros benodi'r rheolwyr, ni waeth a yw'n rhan

<p>(b) bod y darparwr gwasanaeth yn bwriadu rheoli'r gwasanaeth;</p> <p>(c) bod y darparwr gwasanaeth yn addas i reoli'r gwasanaeth;</p> <p>(d) yn ddarostyngedig i baragraff (6), fod y darparwr gwasanaeth wedi ei gofrestru fel rheolwr gofal cymdeithasol â GCC; ac</p> <p>(e) bod y rheoleiddiwr gwasanaethau yn cytuno i'r darparwr gwasanaeth reoli'r gwasanaeth.</p> <p>(3) Yr amodau yw—</p> <p>(a) bod y darparwr gwasanaeth yn bartneriaeth, yn gorff corfforaethol neu'n gorff anghorfforedig;</p> <p>(b) bod y darparwr gwasanaeth yn cynnig bod yr unigolyn sydd wedi ei ddynodi fel yr unigolyn cyfrifol am y gwasanaeth i'w benodi i reoli'r gwasanaeth;</p> <p>(c) bod yr unigolyn hwnnw yn addas i reoli'r gwasanaeth;</p> <p>(d) yn ddarostyngedig i baragraff (6), fod yr unigolyn hwnnw wedi ei gofrestru fel rheolwr gofal cymdeithasol â GCC; ac</p> <p>(e) bod y rheoleiddiwr gwasanaethau yn cytuno i'r unigolyn hwnnw reoli'r gwasanaeth.</p> <p>(4) At ddibenion paragraff (2)(c), nid yw'r darparwr gwasanaeth yn addas i reoli'r gwasanaeth oni bai bod gofynion rheoliad 24(2) (addasrwydd staff) wedi eu bodloni mewn cysylltiad â'r darparwr gwasanaeth.</p> <p>(5) Nid yw'r ddyletswydd ym mharagraff (1) wedi ei chyflawni os yw'r person a benodir i reoli'r gwasanaeth yn absennol am gyfnod o fwy na thri mis.</p> <p>(6) Nid yw'r amod ym mharagraffau (2)(d) a (3)(d) ond yn gymwys ar ôl 1 Medi 2022.</p>	<p>uniongyrchol o'r broses recriwtio neu beidio.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn dawel ei feddwl bod yr unigolyn a benodir i fod yn rheolwr y gwasanaeth yn meddu ar y wybodaeth, y sgiliau a'r cymhwysedd priodol i reoli'r gwasanaeth yn ddiogel ac yn unol â gofynion y Rheoliadau. • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn dangos bod diwydrwydd dyladwy wedi'i ddangos wrth benodi'r rheolwr yn ogystal â dilyn gofynion rheoliad 24 (addasrwydd staff). • Os bydd rheolwr yn absennol am gyfnod o fwy na thri mis, bydd y darparwr gwasanaeth yn sicrhau bod rheolwr sydd â'r cymwysterau, y profiad a'r cymhwysedd priodol, ac wedi'i gofrestru â GCC (yn ddarostyngedig i reoliad 37(6)), yn ei le i reoli'r gwasanaeth.
---	--

Rheoliad 38	Canllawiau
<p>Gofynion o ran addasrwydd ar gyfer penodi rheolwr</p> <p>38.—(1) Ni chaiff yr unigolyn cyfrifol benodi person i reoli'r gwasanaeth oni bai bod y person hwnnw yn addas i wneud hynny. (2) At ddibenion paragraff (1), nid yw person yn addas i reoli'r gwasanaeth oni bai bod gofynion rheoliad 24(2) (addasrwydd staff) wedi eu bodloni mewn cysylltiad â'r person hwnnw.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas i sicrhau bod y rheolwr yn addas ac yn alluog i redeg y gwasanaeth yn unol â'i ddatganiad o ddiben. Bydd hyn yn cynnwys sicrhau: <ul style="list-style-type: none"> ○ bod gan y rheolwr y cymwysterau priodol; ○ bod y rheolwr wedi'i gofrestru â GCC (yn ddarostyngedig i reoliad 37(6)); ○ bod y rheolwr yn brofiadol o ran rheoli gwasanaethau eiriolaeth a darparu'r math o eiriolaeth a ddarperir; ac ○ bod y broses o archwilio cefndir darpar reolwyr yn cynnwys yr archwiliadau perthnasol sy'n ofynnol gan y rheoliadau i dawelu meddwl yr unigolyn cyfrifol bod yr unigolyn yn addas ac yn alluog i weithio gydag unigolion agored i niwed.

Rheoliad 39	Canllawiau
<p>Cyfyngiadau ar benodi rheolwr ar gyfer mwy nag un gwasanaeth</p> <p>39.—(1) Ni chaiff yr unigolyn cyfrifol benodi person i reoli mwy nag un gwasanaeth, oni bai bod paragraff (2) yn gymwys. (2) Mae'r paragraff hwn yn gymwys—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) os yw'r darparwr gwasanaeth wedi gwneud cais i'r rheoleiddiwr gwasanaethau am ganiatâd i benodi rheolwr ar gyfer mwy nag un gwasanaeth; a (b) os yw'r rheoleiddiwr gwasanaethau wedi ei fodloni— <ul style="list-style-type: none"> (i) na fydd y trefniadau rheoli arfaethedig yn cael effaith andwyol ar allu'r darparwr gwasanaeth i fodloni 	<ul style="list-style-type: none"> • Pan gaiff rheolwr ei benodi i reoli mwy nag un gwasanaeth, cytunir ar hyn ymlaen llaw â'r rheoleiddiwr gwasanaethau.

gofynion rheoliad 16(1); a
(ii) y bydd y trefniadau rheoli arfaethedig yn darparu goruchwyliaeth ddibynadwy ac effeithiol o bob gwasanaeth.

Rheoliad 40

Dyletswydd i adrodd am benodi rheolwr i'r darparwr gwasanaeth

40. Wrth benodi rheolwr yn unol â rheoliad 37(1), rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi hysbysiad i'r darparwr gwasanaeth—

- (a) o enw'r person a benodir, a
- (b) o'r dyddiad y mae'r penodiad i gymryd effaith.

Canllawiau

- Bydd gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas ar waith i:
 - hysbysu'r darparwr gwasanaeth am fanylion penodiad y rheolwr;
 - darparu'r wybodaeth a bennir gan y Rheoliadau sy'n ymwneud â'r unigolyn; ac
 - hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau a Gofal Cymdeithasol Cymru pan benodir rheolwr newydd.

Rheoliad 41

Dyletswydd i adrodd am benodi rheolwr ireoleiddiwr y gweithlu a'r rheoleiddiwr gwasanaethau

41.—(1) Wrth benodi rheolwr yn unol â rheoliad 37(1), rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi hysbysiad i GCC a'r rheoleiddiwr gwasanaethau—

- (a) o enw, dyddiad geni a rhif cofrestru GCC y person a benodir, a
- (b) o'r dyddiad y mae'r penodiad i gymryd effaith.

(2) Mewn achos pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn a bod y rheoleiddiwr gwasanaethau wedi cytuno i'r darparwr gwasanaeth reoli'r gwasanaeth, rhaid i'r darparwr gwasanaeth roi hysbysiad i GCC—

- (a) o enw, dyddiad geni a rhif cofrestru GCC y darparwr gwasanaeth, a
- (b) o'r dyddiad y mae'r darparwr gwasanaeth i reoli'r gwasanaeth ohono.

Rheoliad 42	Canllawiau
<p>Y trefniadau pan yw'r rheolwr yn absennol</p> <p>42.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi trefniadau addas yn eu lle i sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei reoli'n effeithiol ar unrhyw adeg pan nad oes rheolwr neu pan nad yw'r rheolwr yn bresennol yn y gwasanaeth.</p> <p>(2) Os nad oes rheolwr neu os nad yw'r rheolwr yn bresennol yn y gwasanaeth am gyfnod o fwy nag 28 o ddiwrnodau, rhaid i'r unigolyn cyfrifol—</p> <p>(a) hysbysu'r darparwr gwasanaeth a'r rheoleiddiwr gwasanaethau; a</p> <p>(b) rhoi gwybod iddynt am y trefniadau sydd wedi eu rhoi yn eu lle ar gyfer rheoli'r gwasanaeth yn effeithiol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol strwythurau ar waith sy'n sicrhau, os na fydd y rheolwr ar gael neu os bydd yn absennol am unrhyw reswm, y bydd system ddirprwyo effeithiol a chymwys ar waith i ddarparu arweiniad o ddydd i ddydd sydd: <ul style="list-style-type: none"> ○ yn parhau i helpu unigolion i gyflawni eu hanghenion eiriolaeth; ○ yn cynnal diogelwch, ansawdd ac effeithiolrwydd y gwasanaeth; ○ yn sicrhau cyn lleied o darfu â phosibl ar unigolion sy'n cael y gwasanaeth; ○ yn sicrhau bod y gwasanaeth yn cydymffurfio â'r Rheoliadau; ac ○ yn cynnal datblygiad proffesiynol staff. • Os na fydd y rheolwr, sydd wedi'i gofrestru â GCC (yn ddarostyngedig i reoliad 37(6)), ar gael neu os bydd yn absennol am unrhyw reswm am fwy na 28 diwrnod, bydd yr unigolyn cyfrifol yn hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau yn ysgrifenedig ac yn ddi-oed am y rheswm dros yr absenoldeb a'r trefniadau i ddarparu rheolwr yn ei le.

Rheoliad 43	Canllawiau
<p>Ymweliadau</p> <p>43.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol—</p> <p>(a) ymweld â'r fangre y darperir y gwasanaeth ohoni;</p> <p>(b) cwrdd ag aelodau o staff sydd wedi eu cyflogi i ddarparu'r</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn ymweld â'r gwasanaeth yn bersonol i fonitro perfformiad y gwasanaeth yng nghyswllt ei ddatganiad o ddiben ac i lywio'r adolygiad o ansawdd y gofal. Bydd yr ymweliad yn cynnwys y canlynol:

<p>gwasanaeth mewn perthynas â phob man y mae'r unigolyn cyfrifol wedi ei ddynodi mewn cysylltiad ag ef; ac</p> <p>(c) cwrdd ag unigolion y mae eiriolaeth yn cael ei darparu ar eu cyfer mewn perthynas â phob man o'r fath.</p> <p>(2) Mae amllder ymweliadau a chyfarfodydd o'r fath i'w benderfynu gan yr unigolyn cyfrifol gan roi sylw i'r datganiad o ddiben ond rhaid iddynt gael eu cynnal o leiaf bob tri mis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ siarad, gyda chydysyniad ac yn breifat, â sampl o unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth, eu cynrychiolwyr (os yw'n berthnasol) a staff; ac ○ archwilio'r safle, y dewis o gofnodion o ddigwyddiadau ac unrhyw gofnodion o gwynion. <ul style="list-style-type: none"> ● Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod systemau i ddarparu tystiolaeth bod ymweliadau wedi'u logio a'u cofnodi.
--	---

2.2 Gofynion ar unigolion cyfrifol ar gyfer sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei oruchwylio'n effeithiol (Rhan 12)

Rheoliad 44	Canllawiau
<p>Goruchwylio digonolrwydd adnoddau</p> <p>44.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol adrodd i'r darparwr gwasanaeth am ddigonolrwydd yr adnoddau sydd ar gael i ddarparu'r gwasanaeth yn unol â'r gofynion ar ddarparwyr gwasanaethau yn Rhannau 3 i 15.</p> <p>(2) Rhaid i adroddiadau o'r fath gael eu gwneud yn chwarterol.</p> <p>(3) Ond nid yw'r gofyniad hwn yn gymwys pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod systemau a phrosesau ar waith sy'n eu galluogi i gasglu gwybodaeth am y gwasanaeth ac unrhyw feysydd lle y gall fod angen arsylwi/ystyriaeth fwy gofalus a/neu wella. Mae hyn yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ trosiant staff; ○ lefelau salwch staff; ○ cwynion; ○ materion diogelu; ○ adroddiadau arolygu gan y rheoleiddiwr gwasanaethau; ac ○ canlyniadau arolygiadau a neu adroddiadau gan asiantaethau perthnasol eraill, h.y. yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch a'r gwasanaeth tân.

	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas i roi gwybod ar unwaith i'r darparwr gwasanaeth os bydd y gwasanaeth: <ul style="list-style-type: none"> ○ yn methu â chydymffurfio â pholisïau a gweithdrefnau; ○ yn methu rhoi sylw i faterion a godwyd mewn adroddiadau arolygu neu os na all wneud hynny; ac ○ yn cael ei ddarparu mewn ffordd sy'n groes i'r datganiad o ddiben.
--	--

Rheoliad 45	Canllawiau
<p>Adroddiadau eraill i'r darparwr gwasanaeth</p> <p>45.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol, yn ddi-oed, adrodd i'r darparwr gwasanaeth—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) am unrhyw bryderon ynghylch rheoli neu ddarparu'r gwasanaeth; (b) am unrhyw newidiadau sylweddol i'r ffordd y caiff y gwasanaeth ei reoli neu ei ddarparu; (c) am unrhyw bryderon nad yw'r gwasanaeth yn cael ei ddarparu yn unol â'r datganiad o ddiben ar gyfer y gwasanaeth. <p>(2) Ond nid yw'r gofyniad hwn yn gymwys pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod trefniadau addas ar waith i roi gwybod i'r darparwr gwasanaeth yn unol â gofynion rheoliadau 45 a 50(4). • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol system ar waith i gyflwyno adroddiadau i'r darparwr gwasanaeth sy'n adlewyrchu'n gywir ansawdd a pherfformiad y gwasanaeth yn gyffredinol. Bydd hyn yn cynnwys trefniadau i'r unigolyn cyfrifol roi adborth ac i roi gwybod am unrhyw faterion brys y mae gofyn cymryd camau yn eu cylch ar unwaith. Mae hyn yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ argyfwng naturiol; ○ afreoleidd-dra ariannol; ○ pryderon sylweddol a godwyd gan y rheoleiddiwr gwasanaethau neu'r comisiynwyr; ac ○ unrhyw ddigwyddiad sy'n effeithio ar faint o staff sydd ar gael.

Rheoliad 46	Canllawiau
<p>Ymgysylltu ag unigolion ac eraill</p> <p>46.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi trefniadau addas yn eu lle ar gyfer cael safbwyntiau—</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) unigolion, (b) unrhyw gynrychiolwyr yr unigolion hynny, (c) comisiynwyr gwasanaethau, a (d) staff sy'n cael eu cyflogi yn y gwasanaeth, <p>ar ansawdd yr eiriolaeth a ddarperir a sut y gellir gwella hyn.</p> <p>(2) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol adrodd am y safbwyntiau a geir i'r darparwr gwasanaeth er mwyn i'r safbwyntiau hyn allu cael eu hystyried gan y darparwr gwasanaeth wrth wneud unrhyw benderfyniadau ar gynlluniau ar gyfer gwella ansawdd yr eiriolaeth a ddarperir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas i alluogi adborth ar bob agwedd ar y gwasanaeth a ddarperir a sicrhau bod y trefniadau hyn yn hygyrch ac yn ystyried barn pawb a restrir o dan reoliad 46(1). • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod y dulliau a ddefnyddir i gysylltu ag unigolion sy'n defnyddio'r gwasanaeth, ac i gael eu barn, yn briodol i'w hoed, lefel eu dealltwriaeth ac yn ystyried unrhyw gyflwr penodol a/neu anghenion o ran cyfathrebu. • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol berthynas gadarnhaol â phobl y tu allan i'r gwasanaeth, a bydd ar gael yn hwylus i'r bobl hynny. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw'n gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ teuluoedd neu gynrychiolwyr enwebedig; ○ comisiynwyr y gwasanaethau; ○ rheoleiddwyr; ac ○ cyrff proffesiynol.

2.3 Gofynion ar unigolion cyfrifol ar gyfer sicrhau cydymffurfedd y gwasanaeth (Rhan 13)

Rheoliad 47	Canllawiau
<p>Dyletswydd i sicrhau bod systemau yn eu lle i gofnodi digwyddiadau a chwynion</p> <p>47. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol sicrhau bod systemau effeithiol yn eu lle i gofnodi digwyddiadau, cwynion a materion y mae rhaid gwneud hysbysiadau yn eu cylch yn unol â rheoliadau 32 a 54.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod trefniadau addas ar waith ar gyfer cofnodi'r materion a restrir yn rheoliad 47. • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol systemau a phrosesau ar waith i sicrhau bod unrhyw gofnodion yn glir, yn gywir ac yn cael eu cadw'n ddiogel.
Rheoliad 48	Canllawiau
<p>Dyletswydd i sicrhau bod systemau yn eu lle ar gyfer cadw cofnodion</p> <p>48. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol sicrhau bod systemau effeithiol yn eu lle mewn perthynas â chadw cofnodion, sy'n cynnwys systemau ar gyfer sicrhau bod cofnodion y mae'n ofynnol iddynt gael eu cadw gan reoliad 31 yn gywir ac yn gyflawn</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Os bydd y cofnodion yn cael eu storio'n electronig, byddant yn ddiogel a bydd gan y staff godau mynediad unigol sy'n creu trywydd archwilio clir a fydd yn dangos pwy sydd wedi cofnodi unrhyw wybodaeth ac wedi'i diwygio.
Rheoliad 49	Canllawiau
<p>Dyletswydd i sicrhau bod polisïau a gweithdrefnau yn gyfredol</p> <p>49. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi trefniadau addas yn eu lle i sicrhau bod polisïau a gweithdrefnau'r darparwr gwasanaeth yn cael eu cadw'n gyfredol, gan roi sylw i'r datganiad o ddiben</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod trefniadau addas ar waith i adolygu polisïau a gweithdrefnau yn unol â rheoliadau 9 a 49. • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod trefniadau addas ar waith fel bod staff yn gallu cael gafael ar y polisïau a'r gweithdrefnau i'w helpu i sicrhau'r canlyniadau gorau posibl i unigolion, a'u bod yn gwybod am y polisïau a'r gweithdrefnau hynny ac yn eu deall

2.4 Gofynion ar unigolion cyfrifol ar gyfer monitro, adolygu a gwella ansawdd y gwasanaeth (Rhan 14)

Rheoliad 50	Canllawiau
<p>Adolygiad o ansawdd y gwasanaeth</p> <p>50.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi trefniadau addas yn eu lle i sefydlu a chynnal system ar gyfer monitro, adolygu a gwella ansawdd y gwasanaeth.</p> <p>(2) Rhaid i'r system a sefydlir o dan baragraff (1) wneud darpariaeth i ansawdd y gwasanaeth gael ei adolygu mor aml ag sy'n ofynnol ond o leiaf bob chwe mis.</p> <p>(3) Fel rhan o unrhyw adolygiad a gynhelir, rhaid i'r unigolyn cyfrifol wneud trefniadau ar gyfer—</p> <p>(a) ystyried canlyniad yr ymgysylltiad ag unigolion ac eraill, fel sy'n ofynnol gan reoliad 46 (ymgysylltu ag unigolion ac eraill);</p> <p>(b) dadansoddi'r data cyfanredol ar ddigwyddiadau, digwyddiadau hysbysadwy, materion diogelu, chwythu'r chwiban, pryderon a chwynion;</p> <p>(c) adolygu unrhyw gamau gweithredu a gymerir mewn perthynas â chwynion;</p> <p>(d) ystyried canlyniad unrhyw archwiliad o gywirdeb a chyflawnrwydd cofnodion.</p> <p>(4) Ar ôl cwblhau adolygiad o ansawdd y gwasanaeth yn unol â'r rheoliad hwn, rhaid i'r unigolyn cyfrifol lunio adroddiad i'r darparwr gwasanaeth y mae rhaid iddo gynnwys—</p> <p>(a) asesiad o safon yr eiriolaeth a ddarperir, a</p> <p>(b) argymhellion ar gyfer gwella'r gwasanaeth.</p> <p>(5) Ond nid yw'r gofyniad ym mharagraff (4) yn gymwys pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas ar waith i asesu, monitro a gwella ansawdd a diogelwch y gwasanaeth. Mae hyn yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ casglu a dadansoddi'r adborth gan y rheini a restrir o dan reoliad 46(1); ○ materion a gwersi a ddysgwyd wrth ddadansoddi cwynion a materion diogelu; ○ canlyniad unrhyw adroddiadau arolygu gan y rheoleiddiwr gwasanaethau; ○ canlyniad ymweliadau gan yr unigolyn cyfrifol i fonitro'r gwasanaeth; ac ○ archwiliadau o gofnodion. • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod systemau a phrosesau archwilio ar gyfer monitro'r gwasanaeth yn rhoi tawelwch meddwl bod gwasanaeth o safon uchel yn cael ei ddarparu. • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas ar waith i sicrhau bod systemau a phrosesau yn cael eu hadolygu'n rheolaidd i alluogi'r unigolyn cyfrifol i weld ymhle y mae neu y gallai ansawdd a/neu ddiogelwch gwasanaethau gael ei gyfaddawdu, gan ymateb yn briodol ac yn ddi-oed. • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas ar waith i sicrhau bod pob adborth yn cael ei gydnabod a'i gofnodi ac yn derbyn ymateb fel bo'n briodol. • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas ar waith i sicrhau bod meysydd dysgu yn sgil cwynion, diogelu a chwythu'r

	<p>chwiban yn cael eu rhannu gyda'r staff i wella'r gwasanaeth ac i annog arferion diogel a thosturiol ym maes gofal.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau meysydd dysgu yn cael eu dadansoddi a bod argymhellion yn cael eu gwneud i'r darparwr gwasanaeth ynglŷn â sut ac ymhle y gellir gwella ansawdd a diogelwch y gwasanaeth. Bydd yr adroddiad, sy'n cynnwys y wybodaeth sydd wedi bod yn sail iddo (yn ymwneud â'r meysydd hynny a nodir uchod) yn llywio neu'n ffurfio rhan o'r datganiad cydymffurfio i'w cynnwys yn natganiad blynyddol y darparwr gwasanaeth.
--	---

Rheoliad 51	Canllawiau
<p>Datganiad o gydymffurfedd â'r gofynion o ran safonau eiriolaeth</p> <p>51.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol lunio'r datganiad y mae'n ofynnol iddo gael ei gynnwys yn y datganiad blynyddol o dan adran 10(2)(b) o'r Ddeddf, i'r graddau y mae'n ymwneud â'r man neu'r mannau y mae'r unigolyn cyfrifol wedi ei ddynodi mewn cysylltiad ag ef neu â hwy.</p> <p>(2) Wrth lunio'r datganiad, rhaid i'r unigolyn cyfrifol roi sylw i'r asesiad o safon yr eiriolaeth a gynhwysir mewn adroddiad a lunnir yn unol â rheoliad 50(4).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr unigolyn cyfrifol wedi paratoi'r wybodaeth a ddarperir yn y datganiad cydymffurfio a datganiad blynyddol y darparwr gwasanaeth, a bydd yn atebol am ei hansawdd a'i chywirdeb.

2.5 Gofynion eraill ar unigolion cyfrifol (Rhan 15)

Rheoliad 52	Canllawiau
<p>Cymorth ar gyfer staff sy'n codi pryderon</p> <p>52. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol sicrhau y cydymffurfir â pholisi chwythu chwiban y darparwr a bod y trefniadau i alluogi a chefnogi pobl sy'n gweithio yn y gwasanaeth i godi pryderon o'r fath yn cael eu gweithredu'n effeithiol.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Bydd yr unigolyn cyfrifol yn sicrhau bod trefniadau addas ar waith i sicrhau:<ul style="list-style-type: none">○ Bod staff yn ymwybodol o'r polisi chwythu'r chwiban ac yn ei ddeall;○ Bod staff yn cael eu hannog a'u cefnogi i roi gwybod am faterion; ac○ sicrhau bod staff yn deall bod croeso ac anogaeth iddynt fynegi pryderon, ac na fydd hynny'n cael ei anwybyddu.
Rheoliad 53	Canllawiau
<p>Dyletswydd gonestrwydd</p> <p>53. Rhaid i'r unigolyn cyfrifol weithredu mewn ffordd agored a thryloyw gydag—</p> <ul style="list-style-type: none">(a) unigolion,(b) unrhyw gynrychiolwyr yr unigolion hynny.	<ul style="list-style-type: none">• Bydd yr unigolyn cyfrifol yn gweithredu mewn modd agored a thryloyw, gan sicrhau hefyd bod trefniadau addas ar waith i sicrhau cydymffurfiaeth â gofynion rheoliad 53.

Rheoliad 54	Canllawiau
<p>Hysbysiadau</p> <p>54.—(1) Rhaid i'r unigolyn cyfrifol hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau am y digwyddiadau a bennir yn Atodlen 4. (2) Rhaid i'r hysbysiadau sy'n ofynnol gan baragraff (1) gynnwys manylion y digwyddiad. (3) Oni nodir fel arall, rhaid i hysbysiadau gael eu gwneud yn ddi-oed ac yn ysgrifenedig. (4) Rhaid i hysbysiadau gael eu gwneud yn y modd a'r ffurf sy'n ofynnol gan y rheoleiddiwr gwasanaethau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gan yr unigolyn cyfrifol drefniadau addas i roi gwybod i'r rheoleiddiwr gwasanaethau am ddigwyddiadau a nodir yn Atodlen 4 i'r Rheoliadau.

RHAN 1
Cyffredinol

Enwi, cychwyn a dehongli

1.—a) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Gwasanaethau Eirioli Rheoleiddiedig (Darparwr Gwasanaethau ac Unigolion Cyfrifol) (Cymru) 2019.

(2) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 29 Ebrill 2019.

(3) Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr “ardal benodedig” (“*specified area*”) yw ardal a bennir mewn amod i gofrestrriad y darparwr gwasanaeth fel man y mae'r gwasanaeth i'w ddarparu mewn perthynas ag ef;

ystyr “comisiynydd y gwasanaeth” (“*service commissioner*”) yw'r awdurdod lleol sy'n gyfrifol am wneud trefniadau â darparwr gwasanaeth ar gyfer darparu cynhorthwy i blentyn neu berson o dan adran 178(1) o Ddeddf 2014(6);

ystyr “cynllun eirioli” (“*advocacy plan*”) yw'r cynllun a lunnir gan y darparwr gwasanaeth mewn perthynas ag unigolyn yn unol â rheoliad 12;

ystyr “cynrychiolydd” (“*representative*”) yw unrhyw berson a chanddo awdurdod cyfreithiol, neu sydd wedi cael cydsyniad yr unigolyn i weithredu ar ran yr unigolyn;

ystyr “darparwr gwasanaeth” (“*service provider*”) yw darparwr gwasanaeth eirioli sydd wedi ei gofrestru o dan adran 7 o'r Ddeddf;

ystyr “datganiad o ddiben” (“*statement of purpose*”) yw'r datganiad o ddiben ar gyfer y gwasanaeth y mae rhaid i ddarparwr gwasanaeth ei gadw o dan adolygiad a'i ddiwygio yn unol â rheoliad 4(7);

ystyr “y Ddeddf” (“*the Act*”) yw Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016;

ystyr “eiriolaeth” (“*advocacy*”) yw cynhorthwy a roddir er mwyn helpu person i fynegi ei safbwyntiau;

ystyr “GDG” (“*DBS*”) neu “y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd” (“*the Disclosure and Barring Service*”) yw'r corff a sefydlir gan adran 87(1) o Ddeddf Diogelu Rhyddidau 2012(8);

ystyr “gwasanaeth” (“*service*”) yw gwasanaeth eirioli a ddiffinnir yn rheoliad 2 sydd wedi ei ddarparu mewn perthynas ag ardal benodedig;

ystyr “plentyn” (“*child*”) yw person sydd o dan 18 oed;

ystyr “rheoleiddiwr gwasanaethau” (“*service regulator*”) yw Gweinidogion Cymru wrth arfer eu swyddogaethau rheoleiddiol(9);

ystyr “tystysgrif GDG” (“*DBS certificate*”) yw tystysgrif o fath y cyfeirir ato ym mharagraff 2 neu 3 o Atodlen 1;

6 Diffinnir “Deddf 2014” yn adran 189 o'r Ddeddf fel Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (dccc 4).

7 Mae cynnwys y datganiad o ddiben wedi ei ragnodi yn rheoliad 4 o Rheoliadau Gwasanaethau Rheoleiddiedig (Cofrestru) (Cymru) 2017 (O.S. 2017/1098 (Cy. 278)) ac Atodlen 2 iddynt.

8 2012 p. 9.

9 Diffinnir “swyddogaethau rheoleiddiol” yn adran 3(1)(b) o'r Ddeddf.

ystyr “unigolyn” (“*individual*”), ac eithrio pan fo’r cyd-destun yn mynnu fel arall, yw person y mae’r darparwr gwasanaeth yn darparu eiriolaeth ar ei gyfer, neu wedi darparu eiriolaeth ar ei gyfer, neu berson y caiff y darparwr gwasanaeth ddarparu eiriolaeth ar ei gyfer.

Diffiniad ac eithriadau

2.—(1) At ddiben paragraff 7(1) o Atodlen 1 i’r Ddeddf, mae gwasanaeth eirioli yn—

- (a) gwasanaeth a gynhelir i ddarparu eiriolaeth ar gyfer plant sy’n cyflwyno neu’n bwriadu cyflwyno sylwadau sy’n dod o fewn adran 174 o Ddeddf 2014(**10**); neu
- (b) gwasanaeth a gynhelir i ddarparu eiriolaeth ar gyfer personau sy’n cyflwyno neu’n bwriadu cyflwyno sylwadau sy’n dod o fewn adran 176 o Ddeddf 2014(**11**),

pan ddiben yr eiriolaeth yw cynrychioli safbwyntiau’r plant neu’r personau neu eu helpu i fynegi eu safbwyntiau mewn perthynas â’u hanghenion am ofal a chymorth(**12**).

(2) Ond nid yw gwasanaeth y cyfeirir ato ym mharagraff (1) yn wasanaeth eirioli—

- (a) os yw’n cael ei ddarparu gan berson yng nghwrs gweithgaredd cyfreithiol o fewn yr ystyr a roddir i “legal activity” yn Neddf Gwasanaethau Cyfreithiol 2007(**13**) gan berson sy’n—
 - (i) person awdurdodedig at ddibenion y Ddeddf honno, neu
 - (ii) cyfreithiwr Ewropeaidd (o fewn yr ystyr a roddir i “European lawyer” yng Ngorchymyn Cymunedau Ewropeaidd (Gwasanaethau Cyfreithwyr) 1978 (**14**));
- (b) os yw’r cynhorthwy yn cael ei ddarparu gan swyddog achosion teuluol Cymreig yng nghwrs cyflawni swyddogaethau mewn perthynas ag achosion teuluol;
- (c) os yw’r cynhorthwy yn cael ei ddarparu gan Gomisiynydd Plant Cymru neu gan aelod o staff Comisiynydd Plant Cymru;
- (d) os yw’n cael ei ddarparu gan berson nad yw wedi darparu nac yn bwriadu darparu eiriolaeth i fwy na 4 person o fewn unrhyw gyfnod o 12 mis;
- (e) i’r graddau y mae’n cael ei ddarparu gan berthynas neu gyfaill i’r person y cyflwynir sylwadau ar ei ran neu y bwriedir cyflwyno sylwadau ar ei ran.

(3) Yn y rheoliad hwn—

- (a) mae i’r geiriau a’r ymadroddion a ganlyn yr ystyron a roddir iddynt—
 - (i) ystyr “perthynas” yw rhiant neu berson arall a chanddo gyfrifoldeb rhiant, brawd, chwaer, ewythr neu fodryb (pa un ai drwy briodas neu bartneriaeth sifil), tad-cu/taid neu fam-gu/nain, llys-riant, rhiant maeth neu ddarpar fabwysiad y lleolir y plentyn gydag ef neu hi;

10 Mae adran 174 o Ddeddf 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol sefydlu gweithdrefn ar gyfer ystyried sylwadau (gan gynnwys cwynion) a gyflwynir i’r awdurdod mewn perthynas ag ystod o’i swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol i’r graddau y maent yn arferadwy mewn perthynas â phlentyn.

11 Mae adran 176 o Ddeddf 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol sefydlu gweithdrefn ar gyfer ystyried sylwadau (gan gynnwys cwynion) ynghylch cyflawni ei swyddogaethau o dan Rannau 3 i 7 o Ddeddf 2014 mewn perthynas â phlant neu bobl ifanc a fu gynt yn derbyn gofal a phobl ifanc eraill sy’n gysylltiedig.

12 Mae paragraff 7(3) o Atodlen 1 i Ddeddf 2016 yn ei gwneud yn ofynnol na all gwasanaeth gael ei bennu’n wasanaeth eirioli at ddibenion Deddf 2016 ond os yw’n wasanaeth a gynhelir (pa un ai er elw ai peidio) at ddiben cynrychioli safbwyntiau unigolion neu helpu unigolion i fynegi’r safbwyntiau hynny, mewn cysylltiad â materion sy’n ymwneud ag anghenion yr unigolion hynny am ofal a chymorth (gan gynnwys materion sy’n ymwneud ag asesu a yw’r anghenion hynny yn bodoli).

13 2007 p. 29.

14 O.S. 1978/1910.

- (ii) mae i “achosion teuluol” yr ystyr a roddir i “family proceedings” gan adran 12 o Ddeddf Cyfiawnder Troseddol a Gwasanaethau Llysoedd 2000(15);
 - (iii) mae i “swyddog achosion teuluol Cymreig” yr un ystyr â “Welsh family proceedings officer” yn adran 35(4) o Ddeddf Plant 2004(16);
 - (iv) mae “grŵp o frodyr a chwiorydd” yn cynnwys brodyr a chwiorydd a hanner brodyr a hanner chwiorydd; a
- (b) wrth benderfynu a yw person wedi darparu neu’n bwriadu darparu gwasanaeth eirioli i fwy na 4 person at ddiiben paragraff (2)(d), mae darparu eiriolaeth i grŵp o frodyr a chwiorydd yn cael ei gyfrif fel darparu eiriolaeth i un person.

RHAN 17

Darparwyr gwasanaethau sydd wedi eu datod etc. neu sydd wedi marw

Penodi datodwyr etc.

57. Rhaid i berson a benodir(17)—

- (a) yn ddi-oed, roi hysbysiad ysgrifenedig i’r rheoleiddiwr gwasanaethau o’i benodiad a’r rhesymau dros ei benodi;
- (b) o fewn 28 o ddiwrnodau i’w benodi, hysbysu’r rheoleiddiwr gwasanaethau am ei fwriadau ynghylch gweithrediad y gwasanaeth yn y dyfodol.

Marwolaeth y darparwr gwasanaeth

58. —(1) Pan fo darparwr gwasanaeth sy’n unigolyn wedi marw, rhaid i gynrychiolwyr personol yr unigolyn—

- (a) yn ddi-oed, roi hysbysiad ysgrifenedig o’r farwolaeth i’r rheoleiddiwr gwasanaethau;
- (b) o fewn 28 o ddiwrnodau i’r farwolaeth, hysbysu’r rheoleiddiwr gwasanaethau am eu bwriadau ynghylch gweithrediad y gwasanaeth yn y dyfodol.

(2) Caiff cynrychiolwyr personol yr unigolyn weithredu yn rhinwedd y darparwr gwasanaeth am gyfnod nad yw’n hwy nag 28 o ddiwrnodau neu am unrhyw gyfnod hwy (nad yw’n hwy nag un flwyddyn) y mae’r rheoleiddiwr gwasanaethau yn cytuno arno.

(3) Pan fo’r cynrychiolwyr personol yn gweithredu yn rhinwedd y darparwr gwasanaeth yn unol â pharagraff (2), mae Rhan 1 o’r Ddeddf yn gymwys gyda’r addasiadau a ganlyn—

- (a) nid yw adran 5 (gofyniad i gofrestru) yn gymwys;
- (b) yn adran 21(2) (unigolion cyfrifol) ar ôl paragraff (a) mewnosoder—

“(aa) pan fo cynrychiolwyr personol darparwr gwasanaeth sydd wedi marw yn gweithredu yn rhinwedd y darparwr gwasanaeth, fod yn un o’r cynrychiolwyr personol;”.

15 2000 p. 43.

16 2004 p. 31.

17 Mae i “person a benodir” yr un ystyr ag yn adran 30 o’r Ddeddf.

RHAN 18

Rheoliadau o dan adran 21(5) o'r Ddeddf

Dynodiad unigolyn cyfrifol gan Weinidogion Cymru

59. Caiff Gweinidogion Cymru (yn lle darparwr gwasanaeth) ddynodi unigolyn i fod yn unigolyn cyfrifol, er nad yw gofynion adran 21(2) o'r Ddeddf wedi eu bodloni mewn cysylltiad â'r unigolyn, o dan yr amgylchiadau a ganlyn—

- (a) bod y darparwr gwasanaeth yn unigolyn sydd wedi marw ac mae cynrychiolwyr personol y darparwr gwasanaeth wedi hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau nad ydynt yn bwriadu gwneud cais o dan adran 11(1)(c) o'r Ddeddf;
- (b) bod y darparwr gwasanaeth yn unigolyn ac wedi hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau—
 - (i) na all gydymffurfio â'i ddyletswyddau fel unigolyn cyfrifol mwyach, a
 - (ii) y rhesymau dros hyn;
- (c) bod y darparwr gwasanaeth yn gorff corfforaethol neu'n bartneriaeth ac wedi hysbysu'r rheoleiddiwr gwasanaethau—
 - (i) nad yw'r unigolyn sydd wedi ei ddynodi gan y darparwr gwasanaeth fel yr unigolyn cyfrifol yn gallu cydymffurfio â'i ddyletswyddau fel unigolyn cyfrifol mwyach,
 - (ii) y rhesymau dros hyn, a
 - (iii) nad oes unrhyw unigolyn arall sy'n gymwys i fod yn unigolyn cyfrifol ac sy'n gallu cydymffurfio â dyletswyddau unigolyn cyfrifol.

ATODLEN 1 Rheoliad 24

PART 1

Gwybodaeth a dogfennau sydd i fod ar gael mewn cysylltiad â phersonau sy'n gweithio mewn gwasanaethau rheoleiddiedig

1. Prawf o bwy yw'r person gan gynnwys ffotograff diweddar.
2. Pan fo'n ofynnol at ddibenion cwestiwn sydd wedi ei esemptio yn unol ag adran 113A(2)(b) o Ddeddf yr Heddlu 1997(18), copi o dystysgrif cofnod troseddol ddilys a ddyroddir o dan adran 113A o'r Ddeddf honno ynghyd, ar ôl y diwrnod penodedig a phan fo'n gymwys, â'r wybodaeth a grybwyllir yn adran 30A(3) o Ddeddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006 (darparu gwybodaeth am waharddiadau ar gais).
3. Pan fo'n ofynnol at ddibenion cwestiwn sydd wedi ei esemptio ac a ofynnir at ddiben rhagnodedig o dan adran 113B(2)(b) o Ddeddf yr Heddlu 1997, copi o dystysgrif cofnod troseddol manwl ddilys a ddyroddir o dan adran 113B o'r Ddeddf honno ynghyd, pan fo'n gymwys, â gwybodaeth addasrwydd sy'n ymwneud â phlant (o fewn ystyr "suitability information relating to children" yn adran 113BA(2) o'r Ddeddf honno) neu wybodaeth addasrwydd sy'n ymwneud ag oedolion hyglwyf (o fewn ystyr "suitability information relating to vulnerable adults" yn adran 113BB(2) o'r Ddeddf honno).
4. Dau eirda ysgrifenedig, gan gynnwys geirda gan y cyflogwr diwethaf, os oes un.
5. Pan fo person wedi gweithio'n flaenorol mewn swydd yr oedd ei dyletswyddau yn cynnwys gweithio gyda phlant neu oedolion hyglwyf, cadarnhad, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, o'r rheswm pam y daeth y gyflogaeth neu'r swydd i ben.
6. Tystiolaeth ddogfennol o unrhyw gymhwyster perthnasol.
7. Pan fo'n berthnasol, tystiolaeth ddogfennol o gofrestrriad â GCC.
8. Hanes cyflogaeth llawn, ynghyd ag esboniad ysgrifenedig boddhaol o unrhyw fylchau mewn cyflogaeth.
9. Tystiolaeth o allu ieithyddol boddhaol at ddibenion darparu eiriolaeth i'r unigolion hynny y mae'r gweithiwr i'w darparu ar eu cyfer.
10. Manylion cofrestrriad ag unrhyw gorff proffesiynol neu aelodaeth o gorff o'r fath.

PART 2

Dehongli Rhan 1

11. At ddibenion paragraffau 2 a 3 o Ran 1 o'r Atodlen hon—
 - (a) os nad yw'r person y mae'r dystysgrif yn ymwneud ag ef wedi ei gofrestru â gwasanaeth diweddarau'r GDG, nid yw dystysgrif ond yn ddilys—
 - (i) os y'i dyroddwyd mewn ymateb i gais gan y darparwr gwasanaeth yn unol â rheoliad 24(3) neu (6); a

- (ii) os nad oes mwy na thair blynedd wedi mynd heibio ers i'r dystysgrif gael ei dyroddi;
- (b) os yw'r person y mae'r dystysgrif yn ymwneud ag ef wedi ei gofrestru â gwasanaeth diweddarau'r GDG, mae'r dystysgrif yn ddilys ni waeth pa bryd y'i dyroddwyd.

ATODLEN 2 Rheoliad 31

Y cofnodion sydd i'w cadw

1. Mewn cysylltiad â phob unigolyn, cofnodion o—
 - (a) cynlluniau eirioli a chynlluniau eirioli diwygiedig,
 - (b) gohebiaeth, adroddiadau a chofnodion mewn perthynas â'r materion y darperir eiriolaeth ar eu cyfer a'r canlyniad.
2. Cofnod o unrhyw ffioedd gan y darparwr gwasanaeth i unigolion am ddarparu eiriolaeth ac unrhyw wasanaethau ychwanegol.
3. Cofnod o'r holl gwynion a wneir gan unigolion neu eu cynrychiolwyr neu gan bersonau sy'n gweithio yn y gwasanaeth ynghylch gweithrediad y gwasanaeth, a'r camau gweithredu a gymerir gan y darparwr gwasanaeth mewn cysylltiad ag unrhyw gŵyn o'r fath.
4. Cofnod o'r holl bersonau sy'n gweithio yn y gwasanaeth, a hwnnw'n gofnod y mae rhaid iddo gynnwys y materion a ganlyn—
 - (a) enw llawn, cyfeiriad, dyddiad geni, cymwysterau a phrofiad y person,
 - (b) copi o dystysgrif geni a phasbort (os oes ganddo un) y person,
 - (c) copi o bob geirda a geir mewn cysylltiad â'r person,
 - (d) y dyddiadau y mae'r person yn dechrau cael ei gyflogi felly ac yn peidio â chael ei gyflogi felly,
 - (e) y swydd sydd gan y person yn y gwasanaeth, y gwaith y mae'r person yn ei wneud a nifer yr oriau y mae'r person wedi ei gyflogi bob wythnos,
 - (f) cofnodion o gamau disgyblu ac unrhyw gofnodion eraill mewn perthynas â chyflogaeth y person,
 - (g) cofnod o ddyddiad tystysgrif GDG ac a gymerwyd unrhyw gamau gweithredu o ganlyniad i gynnwys y dystysgrif.

Hysbysiadau gan y darparwr gwasanaeth

1. Unrhyw ddiwygiad i'r datganiad o ddiben, 28 o ddiwrnodau cyn i'r datganiad o ddiben diwygiedig gymryd effaith.
2. Bod y darparwr gwasanaeth (unigolyn neu sefydliad) yn newid ei enw.
3. Pan fo'r darparwr gwasanaeth yn gwmni, unrhyw newid i gyfarwyddwyr y cwmni.
4. Pan fo'r darparwr gwasanaeth yn unigolyn, penodi ymddiriedolwr mewn methdaliad mewn perthynas â'r unigolyn hwnnw.
5. Pan fo'r darparwr gwasanaeth yn gorff corfforaethol neu'n bartneriaeth, penodi derbynnydd, rheolwr, datodwr neu ddatodwr dros dro mewn perthynas â'r cwmni hwnnw neu'r bartneriaeth honno.
6. Pan fo'r darparwr gwasanaeth yn bartneriaeth, marwolaeth un o'r partneriaid.
7. Pan fo'r darparwr gwasanaeth yn bartneriaeth, unrhyw newid i'r partneriaid.
8. Absenoldeb disgwylidig yr unigolyn cyfrifol am 28 o ddiwrnodau neu ragor, 7 niwrnod cyn i'r absenoldeb ddechrau.
9. Absenoldeb annisgwyl yr unigolyn cyfrifol, heb fod yn hwyrach na 7 niwrnod ar ôl i'r absenoldeb ddechrau.
10. Absenoldeb annisgwyl yr unigolyn cyfrifol am 28 o ddiwrnodau neu ragor, pan na fo hysbysiad ymlaen llaw wedi ei roi, yn union wrth i'r 28 o ddiwrnodau yn dilyn dechrau'r absenoldeb ddod i ben.
11. Bod yr unigolyn cyfrifol yn dychwelyd o fod yn absennol.
12. Bod yr unigolyn cyfrifol yn peidio â bod, neu'n bwriadu peidio â bod, yr unigolyn cyfrifol am y gwasanaeth.
13. Unrhyw gam-drin neu honiad o gam-drin mewn perthynas ag unigolyn sy'n ymwneud â'r darparwr gwasanaeth a/neu aelod o staff.
14. Bod y darparwr gwasanaeth, yr unigolyn cyfrifol neu'r rheolwr a benodir wedi ei euogfarnu o drosedd.
15. Unrhyw honiad o gamymddwyn gan aelod o staff.
16. Unrhyw ddigwyddiad a gaiff ei adrodd i'r heddlu.
17. Unrhyw ddigwyddiadau sy'n atal, neu a allai atal, y darparwr rhag parhau i ddarparu'r gwasanaeth yn ddiogel.
18. Unrhyw gynnig i newid cyfeiriad y brif swyddfa, 28 o ddiwrnodau cyn i'r newid ddigwydd.
19. Unrhyw atgyfeiriad i'r GDG yn unol â Deddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006(19).
20. Pan fo'r darparwr gwasanaeth, yr unigolyn cyfrifol neu'r rheolwr a benodir wedi ei gyhuddo o unrhyw drosedd a bennir yn yr Atodlen i Reoliadau Deddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006

(Meini Prawf Rhagnodedig a Darpariaethau Amrywiol) 2009(20), hysbysiad o'r drosedd a gyhuddir a'r man cyhuddo.

21. Achos o gamfanteisio'n rhywiol neu'n droseddol ar blentyn neu o amheuaeth o gamfanteisio'n rhywiol neu'n droseddol ar blentyn.

ATODLEN 4 Rheoliad 54

Hysbysiadau gan yr unigolyn cyfrifol

1. Penodi rheolwr (gweler rheoliad 41).
2. Absenoldeb disgwylidig y rheolwr a benodir, am 28 o ddiwrnodau neu ragor, 7 niwrnod cyn i'r absenoldeb ddechrau.
3. Absenoldeb annisgwyl y rheolwr a benodir, heb fod yn hwyrach na 7 niwrnod ar ôl i'r absenoldeb ddechrau.
4. Absenoldeb annisgwyl y rheolwr a benodir, am 28 o ddiwrnodau neu ragor, pan na fo hysbysiad ymlaen llaw wedi ei roi, yn union wrth i'r 28 o ddiwrnodau yn dilyn dechrau'r absenoldeb ddod i ben.
5. Bod y rheolwr a benodir yn dychwelyd o fod yn absennol.
6. Trefniadau interim pan fo'r rheolwr yn absennol am fwy nag 28 o ddiwrnodau.
7. Bod rhywun arall ac eithrio'r rheolwr a benodir yn bwriadu rheoli neu yn rheoli'r gwasanaeth.
8. Bod y rheolwr a benodir yn peidio, neu'n bwriadu peidio, â rheoli'r gwasanaeth.